І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь.
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXV. Ч. 20. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 30-го СІЧНЯ 1958 | П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS | JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 30, 1958 No. 20. VOL. LXV.

ЗДА ПОШИРЮЮТЬ СВОЮ ПРОТИЛЕТУНСЬКУ ОБОРОНУ

КЕРОВАНІ РАКЕТИ ОХОРОНЯТИМУТЬ ПРОМИСЛОВІ МЕТРОПОЛІЇ; НОВИЙ УСПІШНИЙ ВИСТРІЛ КЕРОВАНОЇ РАКЕТИ „ТОР"

Вашингтон. — Команда армії повідомила, що вже від найближчого червня окремі з'єднання керованих ракет „Ніке-Геркулес" охоронятимуть чотири великі промислові метрополії. До цих районів належать метрополія Ню Йорку, район Вашинґтону-Балтимору, Филаделфії й Шикаґо. Керовані ракети „Ніке-Геркулес" є довгі на 27 стіп і вони можуть знищити ворожий бомбовик на віддалі 100 миль. Коли ця нова зброя буде заінстальована в тих місцях, де тепер стоять з'єднання протилетунської зброї „Ніке-Аякс", то це буде перша атомова ракетна зброя, якою можна буде стріляти з землі до літаків в повітрі. Щоб скріпити продукцію керованих ракет, Сенатська Комісія Збройних Сил ухвалила видати на ракети й нові летовища 549,670,000 долярів. Ця сума є частиною суми 1,260,000,000 дол., якої вимагав Президент Айзенгавер в додатку до цьогорічного бюджету. Комісія Збройних Сил в Палаті Репрезентантів погодилася опублікувати зізнання визначного військовика про це, що вліті цього року американські військові з'єднання закордоном дістануть балістичну ракету „Редстовн". Той сам військовик заявив, що армія може мати протиракетні ракети до 1962-го року, якщо дістане на це потрібні фонди. Дотеперішня протилетунська зброя „Ніке-Аякс" є вже дещо перестаріла, бо вона може вистрілювати тільки звичайні набої (а не атомові), і її засяг є доволі малий — 40 миль. Тому армія вирішила до оборони загрожених теренів вживати керованих ракет „Ніке-Геркулес". Із Кейпу Канаверал на Флориді повідомляють, що там відбувся черговий успішний вистріл балістичної ракети „Тор". — Сподіваються, що вже в найближчому часі відбудеться вистріл пробного сателіта землі; але про це повідомлять аж після доконаного факту. Армія має вистрелити штучний місяць, бо дотеперішні проби фльоти виявилися безуспішні. Керована ракета „Тор", як про це повідомляє департамент оборони, „летіла згідно з передбаченим пляном і долетіла до визначеного місця". Ракета „Тор" має 10 разів більшу швидкість від звуку, а її засяг має виносити 1,500 миль.

Айзенгавер і Соммерфілд за швидке збільшення поштових оплат

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер і генеральний поштмайстер Артур Е. Соммерфілд поновили своє домагання збільшити поштові оплати, щоб зліквідувати дефіцит поштового департаменту. Айзенгавер і Соммерфілд повторили своє домагання на зборах республіканських конґресових провідників в Білому Домі. Позамісцевий звичайний лист мав би коштувати 5 центів, звичайний місцевий лист — 4 центи, а поштова картка 3 центи. Провідник сенатської меншости сен. Вільям Ф. Новленд заявив, що існують поважні причини до збільшення поштових оплат, але він не може передбачити, чи Конґрес в виборчому році схоче збільшувати поштові оплати.

Американський експорт становив 19.5 більйона долярів у 1957 році

Вашинґтон. — Департамент торгівлі повідомляє, що експорт цієї країни в 1957 році був на рекордовій висоті і становив майже 19.5 більйона долярів. В першій половині минулого року експорт виносив 20 більйонів долярів в річному відношенні, але в другій половині 1957 року вивіз почав зменшуватися, але в останній чверті минулого року все ще стояв на рекордовій висоті. Постійно, від 1954 року, збільшується вивіз промислового постачання і матеріялів та вугілля, заліза, сталі і сталевих продуктів, а також бавовняних товарів. Вивіз хемікалій збільшується зі шидшим темпом, як запотребування на домашньому ринку.

Д-р Сас Яворський на телевізійній програмі відповів на запити вартости 64 тисяч

Ню Йорк. — Минулого вівтірка, 28-го січня, д-р Сас Яворський, прибулий до цієї країни після останньої війни український ветеринарний лікар, відповів правильно на скомпліковані запити з історії Америки, здобуваючи цим нагороду в сумі 64 тисяч долярів. Приявна на залі під час програми публіка довго оплескувала д-ра Яворського, що своїм знанням та свобідною поведінкою і дотепом здобув собі загальні симпатії. Д-р Яворський в наступний вівторок має сказати публіці, чи він продовжуватиме свої змагання у відповідях з цієї самої ділянки, щоб подвоїти здобуту ним нагороду, себто здобути 128,000 долярів, чи задовольниться здобутою досі сумою. Якщо б він продовжував свої змагання, то здобуту нагороду в сумі 64,000 долярів, він одержить навіть у випадку, якщо б не відповів правильно на дальші питання.

В АМЕРИЦІ

● **Колишній президент Гаррі С. Труман** розпочне демократичну виборчу кампанію величною промовою 22-го лютого у Вашинґтоні на прийнятті. Вступ на це прийняття коштуватиме 100 долярів, а прибуток з нього призначений на партійні цілі. Промову Трумана передаватиметься через телевізійні стації по цілій країні.

● **Із Лонґ Бічу**, Каліфорнія, повідомляють, що там змінено реґулямін вибору „Міс ЗДА" і „Міс Всесвіту". Кандидатки на це звання мусітимуть перед конкурсом довести, що вони дійсно є неодружені і скінчили 18 років. Минулого року „Міс ЗДА" Ліона Гейдж, як виявилось, була одружена, а „Міс Всесвіту" Ґлядис Цендер не мала 18 років.

● **Генералові армії Даґлесові МекАртурові** 27-го січня сповнилося 78 років. В готелі „Валдорф-Асторія" в Ню Йорку йому склали побажання віце-президент Ричард М. Нікcон і коло 80 офіцерів, які разом із генералом служили на Пацифіку під час другої світової війни. Старшини проспівали генералові „Многая літа!", а на це він відповів: „Кожні іменини в моєму віці — це виклик долі".

● **У 1956 році в ЗДА** випродуковано 38 більйонів фунтів м'яса, а в СССР — 14 більйонів. В ЗДА продукція молока становила 127 більйонів фунтів, а в СССР — 107 мільйонів фунтів. Масла випродукували в 1956 році в ЗДА — 1,600,000,000 фунтів, а в СССР — 1,200,000,000. Населення ЗДА становить 172 мільйони, а СССР коло 210 мільйонів.

● **У зв'язку зі смертю найстаршого брата президента Айзенгавера, Артура,** часописи згадують і його інших братів. І так, батьки Президента мали 7-ох синів, з яких один помер ще в дитинстві, другий, Рой, фармацевт, помер у 1942 році, третій Артур помер у січні 1958, а решта — Двайт Дейвід, Едґар, Мілтон та Ірл — ще живуть в доброму здоров'і.

МАНІФЕСТАЦІЇ Й УРОЧИСТОСТІ З ПРИВОДУ 40-РІЧЧЯ ПРОГОЛОШЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ У ЗДА, В КАНАДІ Й УРУҐВАЮ

Понад $ 1,300 на народні цілі з відзначення роковин 22-го січня в Дітройті

Дітройт. — Від середи 22-го січня на урядових та українських будівлях Дітройту повівали українські прапори, вивішені для відзначення сорокріччя Укразнської Державности. В неділю 26-го січня пополудні після богослужень в українських церквах, відправлених на інтенцію українського народу, у великій залі Українського Народного Дому відбулася заходом й об'єднаною працею Метрополітального Відділу УККА в Дітройті урочиста академія. На відкриття академії сумівська оркестра „Дніпро" відіграла апель, під звуки якого піднесено американський та український національні прапори, як теж прапори окремих українських організацій, а на залю вмаршували з'єднання комбатантських та молодечих організацій під проводом генерала армії УНР М. Крата. Відкрив свято короткою промовою голова метрополітального Відділу УККА в Дітройті д-р Денис Квітковський, після чого оркестра під проводом д-ра Б. Кушніра відіграла декілька маршів. В заступстві відсутнього губернатора стейту Мишиґен відчитав деклярацію про проклямування Українського Дня на терені Стейту представник губернатора п. И. Суліван, який закінчив свою промову словами, що проклямація Українського Дня є попередженням акту віднови Української Держави, що відбудеться вже в Києві. З цього приводу виступив теж і посадник міста Дітройту, який висловив свою гордість на працю й успіхи українців і свою віру на краще майбутнє для українського народу. Проклямацію Українського Дня на терені міста Гемтремк відчитав п. З. Стельмах. В дальшій частині програми говорив проф. Роман Смаль-Стоцький, який підкреслив успіхи нашої української політичної еміґрації і конечність співдії всіх українських політичних середовищ в УККА. На мистецьку частину програми склалися виступи хору „Трембіта" під проводом проф. Кирила Цепенди, деклямації виголошені Л. Калиниченком та В. Погорілим та виступ славної Капелі Бандуристів. На Академію надіслали свої привітання для українців з приводу роковин Української Державности губернатор Стейту, конґресмен А. Бентлі, голова міської Ради Дітройту Маруся Бек та представництва інших поневолених Москвою народів. В академії взяло участь яких 2,000 осіб, які склали понад 1,300 долярів на українські національні цілі.

Губернатор Ровд Айленду промовляв на святі 40-их роковин

Вунсакет. — Відзначення 40-вих Роковин 22-го січня відбулося у Вунсакеті у найбільшій залі Інтернаціонального Інституту 26-го січня пополудні. Майже 500 українців Ровд Айленду заманіфестували незломне бажання допомогти українському народові вибороти волю і суверенні права для України. Присутні офіційно вітали губернатора Ровд Айленду, достойного Дениса И. Робертса та нагородили його палку промову бурхливими оплесками. Губернатор Робертс, привітавши маніфестацію від населення Ровд Айленду, сказав у своїй промові, що стейт Роджерса Вільямса, який почав колись боротьбу за права людини і свободу сумління буде допомагати українцям Ровд Айленду, щоб змагання українського народу за свою самостійну державу завершилися успішно. З черги п. Юліян Ревай, кол. прем'єр Карпатської України виголосив промову про те, до чого зобов'язує українців в ЗДА 22-ий січень. Англійську промову про значення 40-х Роковин виголосив популярний у Вунсакеті адвокат Орест Чагарин, посол до стейтового парляменту. Програмою проводив головний радний УНСоюзу п. І. Кокольський. Свято влаштувала філія Українського Конґресового Комітету під веденням Впр. о. Степана Біллка, настоятеля Української Православної Церкви. На мистецьку частину програми склалися виступи хору „Бандура" під управою диригента проф. Т. Пасічника, сольоспів І. Желехівського, гра молодих піяністок Мединської і Біллкової та гарна деклямація панни Коропей.

Проголошення „Українського Дня" у стейті Міннесота

Міннеаполіс. — Заходами Філії УККА в Міннеаполісі і під проводом її голови проф. д-ра Олександра Грановського — губернатор стейту Міннесота проголосив дня 22 січня „Український День Незалежности" на терені свого стейту. Проголошення відбулося в час відвідин численної української делеґації в губернатора Міннесоти, під час яких провідник цієї делеґації проф. Ол. Грановський привітав губернатора від українців стейту Міннесота, запевняючи його в щирому бажанні українців працювати і в дальшому для розвитку Стейту і З'єдинених Держав Америки і дякуючи за ті привілеї, що з них користають українські іміґранти на терені Стейту. Відповів на це привітання стейтовий секретар, який поґратулював українцям за їхній вклад у життя і розвиток Стейту як теж за їхню героїчну боротьбу в минулому за визволення України. При цій нагоді секретар стейту Міннесоти прочитав деклярацію губернатора Міннесоти про встановлення Українського Дня Незалежности в Міннесоті і передав її проф. Грановському, який з черги із п-нею Оксаною Бриль і п. Максимом Амброзяком передав секретареві стейту український національний прапор з держаком і тризубом на нім. Цей прапор стейтовий секретар поставив з правого боку Американського прапору і по правій стороні прапорів стейту Міннесоти (звичайного та з приводу сторіччя Стейту). — Приймаючи український прапор секретар стейту сказав коротку промову про значення прапору, в якій підкреслив, що український прапор освячений кров'ю борців за незалежність України. На закінчення укразнські дівчата передали губернаторові китицю цвітів і хлопці в українських одягах колекцію книжок для історичної бібліотеки Стейту. Вся урочистість була передавана в місцевій телевізійній програмі і всі місцеві часописи надрукували статті і замітки про День Української Незалежности.

● **Митрополит Української Католицької Церкви в Канаді кир Максим Германюк** виїхав 17 січня літаком до Австралії, щоб перевести канонічну візитацію українських католицьких парохій. Перебування митр. Германюка в Австралії триватиме два місяці. В Австралії нараховують 17,000 українців-католиків.

ДАЛЬШІ ВІДЗНАЧЕННЯ РОКОВИН ПРОГОЛОШЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ В КОНҐРЕСІ ЗДА

Вашинґтон. — До тих 18 конґресменів і 11 сенаторів, що відповідними внесеннями в Палаті Репрезентантів і в Сенаті ЗДА відзначили 40-річчя проголошення державної незалежности України 22-го січня, про що повідомила „Свобода" в числі з 28-го січня, долучилось ще дальших 5 конґресменів, складаючи палкі заяви з признаннями для українського народу за його волелюбність та симпатії в його боротьбі і висловлюючи надію, що вже швидко настане день, в якому Україна знову і раз назавжди здобуде свою волю і незалежність. У Конґресовому Протоколі (Рекорді) з 27-го січня додатково записано, що відповідні заяви з нагоди роковин проголошення державної незалежности України склали в Палаті Репрезентантів 23-го січня ц. р., крім названих раніше, ще такі конґресмени: Денніс И. Флуд з Пенсилвенії, Джеймс Рузвелт з Каліфорнії, Віктор Л. Анфузо з Ню Йорку, Ґлен Куннінґгем з Небраски і Пітер В. Родіно з Ню Джерзі. „Понад 40 мільйонів українців не можуть відзначати сьогодні своє врочисте національне свято, день проголошення своєї незалежности, але ми у вільному світі робимо це у відповідно врочистий спосіб і цим відповідаємо на їхню придавлену, але невмірущу любов до волі і незалежности" — твердив конґресмен Флуд.

Відзначення роковин 22-го січня в канадійському Сенаті

Оттава. — Канадійська Пресова Аґенція подала таке повідомлення про виступ сенатора Василя М. Вала в канадійському Сенаті: „Вінніпезький сенатор українського походження сказав в середу, що український нарід далі прагне волі і остаточно скине з себе ярмо совєтського комунізму. Ліберальний сенатор Василь М. Вал зазначив у промові в сенаті, що 22 січня припадає сорокова річниця створення Української Народної Республіки. Він сказав, що її вільний уряд був повалений під час російської революції і вона (Україна) стала провінцією-колонією в Совєтськім Союзі".

Канадійська преса відзначає роковини 22-го січня

Вінніпеґ. — Англомовна канадійська преса відзначила широко українські урочистості, влаштовувані під патронатом Комітету Українців Канади з приводу 40-річчя проголошення Української Державности. На великім будинку газети „Вінніпеґ Фрі Прес" 22-го січня вивішено на машті великий український національний прапор. На першій стороні газети 22-го січня поміщено нотатку: „Сьогодні українці у вільному світі святкують 40-річчя незалежности Української Народної Республіки. Для вшанування цієї події весь день повіватиме з машту будинку „Фрі Прес" український синьо-жовтий прапор". Друга газета „Вінніпеґ Трибюн" відзначила ці роковини дня 22-го січня передовицею „Українці Канади", в якій сказано: „Майже півмільйонове українське населення Канади відзначає сьогодні проклямацію незалежности України, сорокову річницю Четвертого Універсалу, оголошеного Українською Центральною Радою 22 січня 1918 року. Ці роковини святкують 98 відсотків українського канадійського населення. Не беруть участи в святкуванні два відсотки — комуністи в цій країні. Надії на справжню демократію в Україні скінчились 1920 року, коли то червона армія загнала її уряд на вигнання і поклала залізну заслону довкола країни. Але сьогодні, як у Канаді, так і в Україні 40 мільйонів українців пам'ятають про цю короткотривалу свободу. Візита до Вінніпеґу прем'єр-міністра Джана Діфенбейкера і міністра праці Михайла Стара при кінці цього тижня, щоб узяти участь у цих українських святкуваннях, є солідною пригадкою, що всі канадійці прихильно відносяться до справи волі для України".

„Телевізійний провідник" заповідає програму для відзначення роковин проголошення української незалежности

Ню Йорк. — „Телевізійний провідник" (ТіВіҐайд) на наступний тиждень заповідає одногодинну спеціяльну програму для відзначення 40-річчя проголошення української державної незалежности. У програмах на неділю, 2-го лютого, на год. 6-ту ввечорі біля каналу ч. 9 заповіджено: УКРАЇНСЬКІ РОКОВИНИ (спеціяльне). Губернатор Аварел Гарриман і сенатор Ірвінґ Айвс є між промовцями в одногодинному вшануванні 40-річчя української незалежности". У цій програмі, як уже інформовано, виступить ще сенатор В. Вал з Канади та інші промовці, а в мистецькій частині співатимуть хор „Думка" і капеля бандуристів ім. Г. Хоткевича, буде сольоспів та відчитання уривків Четвертого Універсалу. Програму приготовляє окремий комітет з п. Мироном Лесьовим на чолі.

„Українські Дні" в Уруґваю

(сдо) Столиця Уруґваю, Монтевідео, гідно відзначила ювілейні дні 40-ліття проголошення української суверенности IV Універсалом у Києві. Сталося це, завдяки тій співпраці, яка встановилася між Українською Центральною Репрезентацією в Арґентині та Комітетом Націй в Боротьбі проти Комунізму, на запрошення якого 17-го січня п. М. Рубінець, секретар УПР виїхав з Б. Айресу до Монтевідео і вже того самого дня ввечорі, відвідав, у супроводі д-ра Мартінеса Берсече, голови вищезгаданого Комітету, та п. В. Дулевича, українського його члена, представника місцевої української спільноти, редакцію щоденника „Маньяна". Цей щод. у числі з 19 січня видрукував світлину і докладне інтерв'ю з п. М. Рубінцем, в якому секретар УЦР, що діє також як генеральний секретар міжнаціональної організації „Визволення Европи", підкреслив необхідність створення в Америці єдиного антикомуністичного фронту, що унеможливив би інфільтрацію московських аґентів, які використовують економічні труднощі латиноамериканських країн.

На другий день, 18 січня, відбулася півгодинна радіопередача в радіостанції „Ля Вос дель Айре" (Голос Повіт-

(Закінчення на 4-ій стор.)

ЗДА СТВЕРДЖУЮТЬ БРЕХНЮ ХРУЩОВА

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ СПРОСТОВУЄ ЗАЯВУ ХРУЩОВА І ВІДКИДАЄ ЇЇ, ЯК ВІДПОВІДЬ НА НОТУ АЙЗЕНГАВЕРА

Вашинґтон. — „Хрущов викривив погляд американської політики і спосіб її мотивування, як теж політику й мотиви деяких наших союзників, які вказували на труднощі, що виринули б з короткої непідготованої зустрічі голів урядів, як її запропонував був совєтський уряд. Здогадуємося, що совєтський уряд відповість на поважні пропозиції, предложені президентом Айзенгавером в його відповіді з 12 січня ц. р. Не можемо повірити, що промова в Мінську першого секретаря совєтської комуністичної партії або його завваги під час прийняття останньої ночі — були подумані, як рівнорядна відповідь". Такий буквально зворот вміщається в заяві, що її склав в минулий вівторок 28 січня ц. р. речник державного департаменту Линколн Вайт. У цій заяві таврується спосіб і зміст, як Хрущов представив становище президента Айзенгавера та інших західніх прем'єрів до пропозиції Булґаніна і Хрущова, щоб відбути нову конференцію „на вершинах". Західні лідери станули на становищі, що вони у принципі не відкидають можливість такої зустрічі, але треба спершу підготовити її дипломатичним шляхом та конференцією міністрів закордонних справ, щоб згори було відомо, що зустріч голів урядів не скінчиться новою невдачею і практично не принесе більше лиха, ніж користи. У західніх відповідях говорилося теж про конечність конструктивно розв'язати існуючі найголовніші спірні справи, а цього не зможуть зробити голови урядів в короткій зустрічі, бо така розв'язка вимагає довгих і дбайливих нарад. Тим часом Хрущов в середу минулого тижня на хліборобському з'їзді в Мінську виголосив промову, в якій заявив, що західні лідери відповіли на „мирові" пропозиції пред'явленням „ультиматуму" та висуненням різних „неможливих справ". А на прийнятті в індійській амбасаді у Москві Хрущов виступив з новими „мировими" пропозиціями того типу, як підписання пакту про неаґресію, як ніби „найлегшу справу", не входячи зовсім в зміст і суть відповіді през. Айзенгавера та англійського і французького прем'єрів чи західньо-німецького канцлера.. В заяві державного департаменту вказано, що Хрущов „дбайливо промовчує всяку згадку про довгу серію ініціятив З'єдинених Держав в справі миру, як теж про довгі і постійні докази американської неаґресії. В тому самому часі він легковажить глибоке стурбування, з яким світ оцінює совєтські інтенції і совєтську політику. Народи у світі повинні бути поінформовані про всі факти, щоб вони могли самі дійти до здорових висновків". На кінці офіційної американської заяви ствержується, що Совєти взагалі довгий час цілком промовчували відповіді президента З'єдинених Держав і прем'єрів Англії і Франції на ноти Булґаніна та оприлюднили тексти тих відповідей щойно у вівторок 28-го січня в „Ізвєстіях".

СТВОРЕНО СПІЛЬНЕ ВІЙСЬКОВЕ КОМАНДУВАННЯ 4-ох ДЕРЖАВ І ЗДА НА СЕРЕДНЬОМУ СХОДІ

Анкара. — В дальшому ході конференції 5-х держав Баґдадського пакту з участю ЗДА в ролі „обсерватора" покликано до життя спільний військовий штаб для чотирьох мусульманських держав цього середньо-східнього бльоку, з активною участю Америки. Формально це називається, що дотеперішню Об'єднану Військову Плянувальну Організацію перетворено в Об'єднаний Військовий Плянувальний Штаб. Головою того штабу призначено турецького генерала Екрема Kaліна, ветерана ще першої світової війни, а його заступником став американський генерал летунства, Даніел С. Кембел. Водночас рішено тримати зорганізований тісніший військовий зв'язок з двома іншими військово-політичними бльоками вільного світу, НАТО і СЕАТО. За пресовими інформаціями, держави Баґдадського пакту самі бажають для своїх військ ракетної і атомової зброї — одні з дійсних військових потреб, з уваги на загрозу від Совєтів (Туреччина), інші з мотивів престижу (Іран чи Пакістан).

Німеччина пригадує, що не признає кордону Одри-Нісси

Рим. — Князь Рудольф Штрахвец, західн.-німецький амбасадор при Ватикані, заклав формальний протест проти вживання в офіційній ватиканській публікації польських назв на місцевості, які становлять тепер 4 римокатолицькі західні дієцезії в Польщі, на так званих відзисканих землях. Цими місцевостями є Вроцлав (Бресляв), Ополє (Оппель), Ґожув (Ляндсберґ) і Ольштин (Алленштайн). Протест, зголошений німецьким амбасадором був сформульований — за коментарем західніх кореспондентів у Римі — незвичним у дипломатів при Ватикані гострим тоном. Фон Штрахвіц висловив м. і. жаль, що Ватикан, прийнявши польську номенклятуру для названих 4-х римо-католицьких дієцезій, „зробив концесії для Польщі коштом Німеччини". Західньо-німецький уряд ніколи не погодився на існуючий кордон Одри-Нісси та вважає його тимчасовим, створеним виключно за совєтською збройною підтримкою для польських вимог.

У СВІТІ

● **У західньо - німецькому парляменті (райхстаґу)** тривала в мин. четвер без перерви дискусія 18 годин. Урядову політику тісного союзу з захід. бльоком НАТО боронили канцлер Аденауер, міністер закордонних справ Гайнріх фон Брентано і військовий міністер Штравс. Аденауер заявив, що центральною проблемою є сумнів: чи Совєтам залежить на власній безпеці, чи на опануванні світу?! Райхстаґ, в якому партія християнських демократів Аденауера має більшість, відкинув пропозиції соціялістів.

● **Над Західньою Европою** перейшла в другій половині минулого тижня хвиля морозів. У Шотляндії в снігових заметах застрягло кілька поїздів. У місцевостях, відрізаних від світу, з помічью військових гелікоптерів переведено рятункову акцію. У часописах появились світлини, на яких показано, як перед королівським Букінґгемським палацом у Льондоні в густій сніговії відбувається зміна варти.

● **Американський військовий суд в Японії** закінчив розправу над 16 моряками, оскарженими у знущаннях над військовими в'язнями. Шістьох звільнено. З-посеред решти 10-х найважчий засуд дістав 22-річний Адріян МекЛейн, якого позбавлено ранґи сержанта і засуджено на два роки в'язниці з непочесним звільненням із війська. Оскаржені боронились тим, що мовляв, мали діло з найгіршим елементом, який трудно вдержати в дисципліні.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРОБЛЕМА ОБОРОНИ — ПОЗА ПАРТІЯМИ

Хоч теоретично вважалося завжди, що проблеми державної оборони стоять поза чи понад двома американськими партіями і грою між ними, проте у практиці це, на жаль, не завжди здійснювалось. Пригадаймо, що в бюджетових дебатах часто спинялися над позиціями, які мали безпосередній зв'язок з потребами оборони ЗДА. Отож, у Конґресі аж надто часто виявлялись тенденції або до скорочування або до збільшування сум, передбачених або для департаменту оборони, себто трьох родів збройних сил ЗДА, або на військові цілі заморських союзників Америки. Очевидно, що кожний із членів Конґресу, який виступав за зменшення кредитів, що їх на оборонні цілі вимагав Президент, мотивував своє становище добром країни. Кожний опозиційний конґресмен чи сенатор діяв згідно з своїм переконанням. Але в коментарях найкраще поінформованих знавців американських відносин не залишалося сумніву, що в боротьбі за стан і вигляд бюджету департаменту оборони грали не останню ролю й партійні моменти, тактика політичних партій.

Коли в реакції на вистрелення Совєтами двох штучних сателітів широке американське громадянство відразу усвідомило величезну небезпеку, яку крив в собі розвиток совєтських далекосяжних ракет, занедбання в цій ділянці у ЗДА стало предметом широкої дискусії. Почали діяти різні Комісії, покликані Президентом і окремо Конґресом для ствердження недоліків та визначення конкретних способів надолуження занедбань. Ясно, що з демократичної сторони почали падати на адресу республіканської адміністрації гострі докори. Ця остання не так боронила ощадностеву політику попереднього секретаря оборони Чарлза Вилсона, як радше атакувала демократичну більшість Конґресу за її ощадностеві редукції та колишнього президента Трумана і його адміністрацію за акти, які ніби стали сутньою причиною пізнішого відставання ЗДА та совєтських успіхів. Спір — хто перший завинив і в чому саме? — грозив перетворитись у завзяту міжпартійну полеміку, тим паче, що оливи до вогню доливав сам календар: цьогорічні осінні вибори.

Верхівки обох сторін рішили протиставитись цій небезпечній грі. Сенатська Підкомісія, яка під головуванням лідера демократичної більшости сен. Линдона Джонсона розглядала оборонні проблеми, у своєму звідомленні до Сенату одноголосно ствердила, що „минуле належить історикам", і що Конґрес повинен шукати розв'язок, „щоб над ними у майбутності призадумувались історики вільного світу". В тому самому дусі промовляв Президент в Шикаго 20 ц. м., поставивши тезу, що „безпека і справедливий мир — це не партійна і не політична справа," а висловив певність, що „американці ніколи не допустять, щоб справи миру й безпеки стали фігурками в шаховій міжпартійній грі". У той самий день віце-президент Ричард Ніксон в Ню Йорку висловився по лінії думок Президента, а демократичний спікер Палати Репрезентантів, Сейм Райбирн заявив теж свою солідарність з надпартійною позицією у справах оборони.

Однак у цій гармонії двопартійних голосів залунали також дисонанси, які викликали здивування в пресі: чи вони прийшли випадково, без ніякої інтенції авторів, чи були продумані свідомо, у переконанні, що передвиборча атмосфера все одно зведе нанівець помірковані заклики Президента та сен. Джонсона? Найближчий дорадник Президента, шеф штабу Білого Дому й один із найвпливовіших діячів теперішньої державної верхівки в ЗДА, кол. губернатор Шерман Адамс у своїй промові на республіканському зібранні в Мінеаполісі застосував тактику, цілком протилежну тій, що її поручав Президент. Він гостро заатакував демократів за їх минулі здогадні промахи в ділянці державної безпеки. Він приписав їм вину за Перл Гарбор, розпаношення шпигунства, неприготованість Америки до війни в Кореї, спосіб ведення Корейської війни, втрату Китаю, легковаження ракетної зброї і т. д. У відповідь на це, через кілька днів, демократичний сенатор Дж. В. Фулбрайт з Аркензо виголосив в Сенаті велику промову, в якій знаменито схарактеризував Совєти та конечність протиставлення їм сили й рішучости, а одночасно дуже гостро заатакував президента Айзенгавера та його політику, як ніби позбавлену цих прикмет.

Все ж існує надія, що справи військової підготови країни не будуть предметами міжпартійної розгри, бодай у такій мірі, щоб цій обороні не пошкодити. Є познаки, що вже найближчі місяці дадуть докази великого поступу на шляху розвитку військової технології і сили ЗДА. А коли в широкому американському громадянстві настане кращий, поґідливий настрій, то автоматично зменшиться й міжпартійний запал до суперечок над недоліками в минулому.

ПРИЗАБУТІ ОБ'ЄДНАНІ НАЦІЇ

У „спутніковому періоді", коли міжнародна ситуація дійшла до найвищого від часу останньої світової війни напруження, Установа Об'єднаних Націй, замість мати якнайбільше значення для рятування смертельно загроженого миру, геть відійшла набік. Об'єднаних Націй наче немає — так бодай поводяться найсильніші світу цього, які звертаються до своїх народів і один до одного понад головами цього світового ареопагу. Булганін адресує свої листи не до генерального секретаря ОН, а до президента ЗДА й прем'єрів західніх та невтральних країн. Це листування, як узагалі вся актуальна міжнародна ситуація, підкреслює існування в сучасній конфіґурації сил тільки двох чинників, двох великодержав, від яких залежить дальший розвиток подій: СССР і ЗДА. Тому центральною проблемою є або дальше загострювання відносин між цими двома великодержавами, практично виявлене їхніми перегонами у збросні та їхнім поступом у розвитку воєнної технології, — або якесь двостороннє порозуміння між ними. Коли ЗДА підкреслюють раз-у-раз, що вони не вирішуватимуть міжнародних справ без участи, відома й згоди своїх союзників, заінтересованих у даних проблемах, то Совєти, навпаки, постійно вказують на „зайвість" інших контраґентів і партнерів, за винятком одної тільки Америки. Про терен Об'єднаних Націй ніколи в таких комбінаціях не згадується.

Про Об'єднані Нації наче призабули не тільки консервативні міжнародні кола, які завжди дивились на цю установу без ентузіязму, але навіть такі пацифісти й співіснувальники, як англійські соціялісти. Палко пропагуючи нову конференцію „на вершинах", ніхто з прихильників такої концепції не згадує Об'єднаних Націй. А совєтський уряд офіційною нотою звертався до Швайцарії щоб вона знову виявила ініціятиву і запросила до себе голів урядів чотирьох чи більше держав, потенціяльних учасників такої нової конференції. Бо ж і остання конференція „на вершинах" у 1955 році відбулася з повним поминенням Об'єднаних Націй. Єдиним символічним знаком, що ОН тоді існували, був палац колишньої Ліґи Націй у Женеві, де та конференція відбувалась. І це був уже тоді великий удар по престижу і міжнародному значенню Об'єднаних Націй.

Теперішня ситуація ще гірша тим, що на льоді осіла єдина велика міжнародна проблема, розв'язування якої було, так би мовити, монополем Об'єднаних Націй: справа міжнародного роззброєння. На останній сесії Генеральної Асамблеї Совєти рішуче заявили, що вони бойкотуватимуть усі дальші засідання Комісії ОН в справі роззброєння і її Підкомісії. Вони відкинули західні пропозиції роззброєння, поставлені на Підкомісії Об'єднаних Націй для цієї справи, що засідала в Лондоні (її наради стали відомі просто, як Конференція в справах роззброєння), і з свого боку висувають тільки ті пропаґандивні гасла, що їх мали незалежно від Лондонської конференції (заборона атомової зброї, припинення атомових вибухів, демілітаризація і невтралізація Німеччини тощо). Коли б поступитися перед шантажем Москви, то Об'єднані Нації могли б — за попередньою згодою західніх держав — зійтись на надзвичайну сесію Генеральної Асамблеї і додати до членів згаданих Комісії та Підкомісії ОН в справі роззброєння стільки комуністів і просовєтських „н е в т р а л ь н и х", скільки домагаються большевики. Але ж усі знаменито здають собі справу з того, що таке формальне відкриття дверей для дальших нарад над роззброєнням з участю Совєтів ні на крок не просунуло б уперед мериторичне полагодження цієї проблеми, а, навпаки, пошкодило б їй, бо уможливило б виголошування ще більшої кількости пропаґандивних промов. Чи в конференції над роззброєнням братимуть участь 25 держав (число членів нової Комісії ОН в справі роззброєння), чи — як цього хотіли большевики — 82, все одно рішення залежатиме практично від згоди тільки 5-ох держав: ЗДА, СССР, Англії, Франції і Канади, отже членів Лондонської Підкомісії ОН.

Щоб намацати можливості виходу з цієї безнадійної ситуації, генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершилд їздив минулого тижня до Лондону, де нараджувався з англійським міністром закордонних справ Селвайном Ллойдом і французьким міністром Християном Піно, що, спеціяльно для цієї цілі прилетів був з Парижу. В часописах появилась вістка, що Гаммершилд, мабуть, полетить також до Москви. З нагоди засідання Економічної Комісії ОН для Азії і Далекого Сходу, що від 5 до 15 березня відбуватиметься на Манілях, Гаммершилд думає полетіти й туди, щоб зустрінтись з найповажнішими керівниками азійських невтральних країн. Ціллю всіх цих подорожей є — твердять поінформовані коментатори — виробити собі передусім думку про найважливішу річ: чи світ невідхильно йде до третьої тотальної атомової війни, чи Москва хоче замирення (передишки), а коли так, то в чому хоче поступитись і що виторгувати від Заходу.

Поруч із цим центральним питанням, від якого буквально залежить доля людства, перед генеральним секретарем Об'єднаних Націй стоять на черзі два безпосередні завдання: не допустити, щоб нова конференція „на вершинах" чи хоч би нова конференція міністрів закордонних справ відбулася знову з повним поминенням Об'єднаних Націй, і — далі — витягнути з сліпого кута переговори про міжнародне роззброєння. Промінчик надії на успіх таких зусиль можна добачити в тому, що Булґанін розіслав копію свого листа до през. Айзенгавера всім членам Об'єднаних Націй, і що до цього часу Совєти формально й офіційно не відмовили Об'єднаним Націям прерогативи — вести на своєму терені переговори про роззброєння. Зате забобонні люди з острахом повинні дивитися на теперішні подорожі Гаммершилда. Адже ця теперішня його метушливість живо нагадує прецеденс з його попередником Триґве Лі. Цей перший генеральний секретар ОН, стурбований, що Совєти проголосили бойкот Ради Безпеки ОН, роз'їздив по різних столицях з подібною місією, як тепер робить Гаммершилд, і виготовив навіть 10 конкретних точок „програми миру на 20 років". Не встиг він запропонувати ту „програму" через те, що якраз тоді... за пляном з Москви північно-корейські комуністи вдерлися у Південну Корею — і почалася нова війна...

Петро Ромен

НАЦІОНАЛЬНЕ САМООЗНАЧЕННЯ РОСІЯН

У зв'язку з децентралізацією управління промисловістю в СССР, знову випливає на поверхню справа національного самоозначення росіян. Як це не дивно, росіяни, „наділяючи" народи правом на самоозначення, самі свого самоозначення уникають. Але історія невблаганна і ставить це питання також і перед росіянами. Слідом за маскою „росіянства" доводиться скидати й совєтську маску і показувати своє власне національне обличчя. У зв'язку з цим почали творитися деякі національні „русскіє" установи й організації, що їх заступали раніше установи й організації „всесоюзного маштабу". Так, наприклад, вже утворено окреме Об'днання письменників російської федерації, і з цього приводу В. Смірнов висловив у московській „Літературній Газеті" такі міркування: „Відсутність Союзу письменників в РСФСР постійно ставила російську (русскую) літературу перед лицем братерських літератур всіх інших народів Совєтського Союзу в якесь фальшиве положення. Виходило так, що російська література, російські письменники ніби стояли над іншими братерськими літературами, над письменниками ніби інших союзних республік". На думку В. Смірнова „з точки зору ленінської національної політики ... такий порядок був у якійсь мірі порушенням рівноправства націй ... Ми підміняли іноді поняття „російська совєтська література" загальнішим поняттям — „совєтська література". Але ж це не те саме!" Далі В. Смірнов звертає увагу на позитиви утворення окремої спілки російських письменників: тепер відкриваються, на його думку, сприятливі умови для постави „специфічних проблем російської совєтської літератури", а саме — проблеми „національної російської форми, російської мови" і відтворення „побутових подробиць, психології, характеру російської людини". Інакше кажучи, відкривається шлях національно-культурного самоозначення російської нації в окрему одиницю і виявлення її національної самобутности. Досить вже прикриватися „всеросійською" маскою.

На цю ж тему вже появилися й окремі статті та вірші із закликами до суто російського, себто великоруського чи національно-московського патріотизму, замість всесоюзного чи загальносовєтського. В тому ж числі, де вміщено статтю В. Смірнова, надруковано й вірш А. Маркова „Россия", в якому стверджується рацію російського національного патріотизму: „Тот, кто не с Россией, не может коммунистом быть".

Якби національно-культурне і політичне самоозначення росіян справді стало реальним фактом — це означало б кінець російської імперії і разом з тим справедливе й доцільне впорядкування міжнаціональних взаємин у цій частині Східньої Европи. Та знаючи добре московську великодержавницьку традицію, годі сподіватися національного самоозначення росіян у дійсному значенні цього слова. Московські комуністи в цьому не є винятком, і совєтські письменники вже докладають усіх своїх сил, щоб російський патріотизм, справді, пішов не по лінії національного самоозначення, а в дусі старого російського великодержавництва й асиміляції поневолених народів:

„Сколько нас не русских
у России,
И татарских и иных кровей,
Имена носящих не простые,
Но простых российских
сыновей!

Где ни ступишь, — все места
родные,
И вовек — ни завтра,
ни сейчас —
Отделить нельзя нас
от России:
Родина не мыслима от нас."

Внаслідок такого розуміння російської нації і „російських сыновей" з погляду росіян, русифікація поневолених народів є справедливою і морально виправданою справою, і тому маємо такий парадокс: в російській „федерації" така національна меншина, як українська, цілком позбавлена права на своє національне означення і на свою рідну школу та культуру, а в „самостійній", „суверенній" Україні і далі провадиться примусова русифікація і багнетами підтримується панівне становище російської меншини і російської мови.

Думка російської антибольшевицької еміґрації в цьому питанні цілком покривається з думкою сучасних большевицьких володарів імперії. В питанні єдности і неподільности російської імперії і білі і червоні москалі цілком солідаризуються. Червоні часом лише дивуються, що білі на еміґрації досі ще орудують застарілими поняттями і цинічно відверті у своєму великодержавному імперіялізмі. Так, один з бувших червоних, а тепер новий еміґрант, що приєднався до білих, у своїй статті про російський націоналізм, між іншим, пише, яке прикре враження справила на нього одверта демонстрація російського імперіялізму білими еміґрантами у Парижі 1945 року: „Виступав, пригадується, проф. А. Марков. Поняття не маю, до якої він належав партії, але виступав він, як російський націоналіст. Його промова мене так вразила, що я точно запам'ятав його слова: — Ну, що нам ще треба? Прибалтика наша. Польща наша... Чи не виконала вже совєтська власть свого обов'язку перед Росією? Чого нам ще не вистачає? Порт Артур? Але й Порт Артур також скоро буде нашим!" (Новое Русское Слово, 19. 1. 58).

Автора цих спогадів М. Корякова дивує не стільки таке цинічне виявлення російських імперіялістичних апетитів, як, мовляв, неприродня солідарність російського білого націоналіста з ... „інтернаціональним комунізмом". Сам М. Коряков теж визначає себе як „російського націоналіста" і навіть повчає білу еміґрацію, яким має бути модерний російський націоналізм. Школа „інтернаціонального

(Закінчення на стор. 3-ій)

„БО НІХТО НЕ ЗНАЄ БІЛЬШОЇ ЛЮБОВИ..."

ЗВЕРНЕННЯ ЦЕСУС'у ДО УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСТВА В 40-ву РІЧНИЦЮ БОЮ ПІД КРУТАМИ

Дорогі Подруги і Друзі, Українські Студенти!

29-го січня ц. р. минуло сорок років від часу, коли то відбувся героїчний бій під Крутами, — бій у якому в обороні Батьківщини полягло 300 юнаків, студентів Університету св. Володимира, Українського Народного Університету та учнів українських гімназій Києва.

В днях 21-22 березня 1931 року, в тринадцяту річницю Крутянського бою, Друга Крайова Студентська Конференція у Львові прийняла постанову, згідно з якою роковини бою під Крутами проголошено українським всестудентським святом. В тому дусі діяв у 1948 році і XIV-ий З'їзд Центрального Союзу Українського Студентства в Мюнхені, святково відновивши традицію відзначування Крутів, як загальностудентського свята. Ініціятори цього акту мали на думці закріпити культ жертвенности й самопосвяти в обороні Батьківщини серед усього українського студентства. „В леґенді Крутів ми мусимо й хочемо апотеозувати саме цей величезний національний ідеалізм тогочасної української молоді, хочемо творити культ посвяти для Батьківщини, хочемо увічнити перлу-леґенду, безсмертне джерело сили грядучих поколінь!" („Студентський шлях", ч. 1 (21), Львів 1933, ст. 6).

В сорокову річницю бою під Крутами можемо сміливо ствердити, що ідея Крут прийнялася в серцях українського студентства. Про це беззаперечно свідчить підпільна боротьба української молоді між двома війнами, про це свідчить ентузіязм студентської і шкільної молоді Закарпаття в 1938-39 роках, про це свідчить її героїчна постава під час другої світової війни та й після неї — в рядах Української Повстанчої Армії і численних безіменних одиницях українського революційного підпілля. Масовий похід українських студентів на Центральні Українські Землі, зокрема в Київ, в часі другої світової війни потягнув за собою жорстокі консеквенції, з яких велика більшість з-поміж учасників походу заздалегідь здавала собі справу. Не сумніваємося в тому, що і в майбутньому молодь відгукнеться на поклик Києва з не меншим ентузіязмом. У свідомості нашої приналежности до Києва і Крут криється наша моральна потуга, яка допоможе нам перебути нашу сучасну національну катастрофу.

Українські Студенти! В сорокову річницю Крутів поглибімо у своїх серцях спомин про Крутянський подвиг, бо це був вияв великої любови і посвяти. Живемо в обставинах, в яких є мало пригожого ґрунту для ефективних національних маніфестацій, але дано нам волю вчитися і працювати згідно з нашою власною совістю. Ми опинилися в діяспорі, далеко від нашої Батьківщини, як її репрезентанти перед чужим світом, здобуваючи собі приятелів, або відвертаючи їх від себе, а часто-густо й від української спільноти. Застановімося в ті роковини над питанням, чи гідно поступаємо, чи чесно вив'язуємося із покладеного на нас обов'язку? Численні з-поміж наших товаришів використовують для цієї цілі всі свої здібності й засоби, організуючи при університетах студентські клюби, національні вечори, доповіді і т. ін. Не забуваймо при тому, що ми є членами відносно сильної, як під оглядом політичним, так і під оглядом організаційної спосности — спільноти, якій поважна більшість з нас завдячує свої студії. Свідомість цієї приналежности до українства повинна наснажувати нас силами в нашій щоденній праці. Крутянці засвідчили свою готовість великою жертвою, будьмо ж і ми серед сірих буднів готові сплатити нашу національну повинність передусім пильністю в студіях, взаємною солідарністю, респектом супроти нашого довкілля і напруженою політичною чуйністю у відношенні до нашого сучасного положення.

А понад те все хай у наших серцях повсякчасно горить любов і пошана до Крутянських Лицарів, бо ніхто не знає більшої любови, як той, хто душу свою приносить за друзів своїх!

Лювен, 21 січня 1958 р.

ПРЕЗИДІЯ ЦЕСУС'-у

НЕЗАКІНЧЕНИЙ ПОРТРЕТ

Портрет —
невдалого кохання скарб,
Ти клав мазки:
де густо, а де рідко,
Із полотна,
із гармонійних фарб
Мої великі очі стало видко,
Овал обличчя, зігнута рука,
А далі — не з'явилося нічого.
Твоя любов до іншої п'янка
Гукнула у незвідану дорогу...
І ти полинув хутко від сім'ї,
Лишивши на столі записку.
Що згасли почуття старі твої,
Що ти від мене
житимеш не близько.
А про портрет
ні слова не лишив,
Забув, як добре починав роботу,
Його коханки образ заслонив,
Життя нового думи і турботи.
Сама, сама портрет закінчу свій
І риси покладу на нім останні:
На променистий погляд —
сум гіркий,
На губи —
гнівну згадку про кохання!

ВАЛ. ТКАЧЕНКО

А. Драган

З ПОЖОВКЛИХ ЛИСТКІВ

(7)

7-го грудня у „Свободі" знову величезний заголовок: РЕВОЛЮЦІЯ НА УКРАЇНІ. А далі: УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ПІД ПРОВОДОМ ВИННИЧЕНКА. Польські орди наступають на українські землі, зайняли Берестя Литовське.

У повідомленні про революцію в Україні, поданому телеграмою з Лондону, на підставі вісток з Петрограду, сказано: На Україні вибухла революція, правительство звернулось до альянтів, щоб вони обсадили чорноморські пристані. Рівночасно подано, датоване ще в листопаді таке повідомлення Української Народної Ради в Парижі:

Згідно з останніми інформаціями з Києва, Винниченко, бувший прем'єр українського кабінету, створив ще перед кількома тижнями народний кабінет міністрів, попри кабінет гетьмана Скоропадського. В склад того народного кабінету ввійшли представники Українського Народного Союзу, який є коаліцією всіх українських д е м о к р а т и ч н и х партій. Переважна частина урядовців з правительства гетьмана Скоропадського є прихильниками Українського Народного Союзу. Український Народний Союз взиває помочі альянтів до боротьби проти большевиків і до зорганізування української держави, згідно з принципами проголошеними альянтами і З'єдиненими Державами Америки.

Великою сенсацією мусіла бути для американських українців „Свобода" з 10-го грудня, в якій величезними літерами подано, що: Київ і Львів в руках Українців. У підзаголовку подано спростовану щойно в „Свободі" з 19-го грудня „качку" про „засуд і розстріл Скоропадського". Повідомлення заслуговують на окрему увагу і тому передруковуємо їх:

Женева, 6-го грудня. Генерал Скоропадський, гетьман України, убитий і вся власть на Україні перейшла тепер в руки Українського Народного Союзу. Війська Українського Народного Союзу здобули Київ по завзятій битві, в якій впало убитих і ранених 10,000 осіб, між ними 500 офіцерів, як це доносить телеграма з Києва.

Париж, 6-го грудня. Телеграма з Одеси до часопису „Люзан Ґазет" доносить, що генерала Скоропадського, гетьмана України, розстріляно на підставі смертного засуду, оголошеного т р и б у н а л о м, який був установлений новим революційним правительством на чолі якого стоять Винниченко і Петлюра.

Лондон, 7-го грудня. УКРАЇНСЬКІ ВІЙСЬКА ВІДІБРАЛИ ВІД П О Л Я К І В ЛЬВІВ І ПОСУВАЮТЬСЯ В НАПРЯМІ ПЕРЕМИШЛЯ, як це доносить телеграма до Ексчендж Телеграф Ко.

Як поставилась „Свобода" до цих змін? У редакційному коментарі, надрукованому в тому самому числі, вона стверджує: „... цей успіх військ Українського Народного Союзу в Києві є великою побідою українського народу над внутрішніми ворогами і наїзниками, і тепер, сподіємось, галицька і буковинська Україна, по зломанню польських наїзників, заявлять свою свобідну волю злучитися з Києвом".

Чергове число „Свободи", з 12-го грудня, подає, під великим заголовком: БОРОТЬБА В Г А Л И Ч И Н І ТРИВАЄ ДАЛЬШЕ, багато вісток з українсько-польської війни. „Свобода" з 17-го грудня інформує головно про акцію американських українців в користь України, зокрема про внесену в Конґресі Гемилем резолюцію в справі незалежности України та допущення її представників на мирову конференцію.

Докладніші інформації про переворот в Україні подає „Свобода" з 19-го грудня, спростовуючи подану раніше безпідставну вістку про розстріл гетьмана Скоропадського. У повідомленнях сказано, що війська Директорії зайняли всю Україну, що переворот відбувся безкровно, що гетьман Скоропадський зрікся влади і вся влада в Україні перейшла в руки Директорії, в склад якої входять: Винниченко, Петлюра, Січ, (правдоподібно перекручене прізвище Швець) і Андрієвський.

В наступних числах „Свободи" інформується про розвиток у к р а ї н с ь к о - п о л ь с ь к о ї війни в Галичині та поступове опанування урядом Директорії ситуації на Україні. Є вістки про французів в Одесі та про виїзд українських делеґатів, Панейка і Сидоренка до Парижу.

Цей короткий перегляд заголовних повідомлень „Свободи", поданий не так для хроніки самих подій, як радше для характеристики, як ці події приймали і переживали американські українці, хочеться ще доповнити подією подій, їх кульмінацією, що сталась 22-го січня 1919-го року на Софійській площі в Києві.

Вістка про злуку українських земель в одну державу появилась у „Свободі" з 25-го січня в телеґрамі з Берна, в якій сказано: „До Швайцарії надійшла урядова вістка, що правительство Галицької Республіки, зложеної з бувших австрійських територій, заселених українцями, проголосило злуку Галицької Республіки з Україною. Провізоричне правительство Галицької Республіки подало цей факт до відома правительствам альянтів і мировій конференції та зажадало признання цієї зміни, опертої на праві самовизначення".

„Свобода в тому самому числі зайняла до тієї події своє становище в редакційній статті, яку передруковуємо:

Телеграма зі Швайцарії доносить, що Західня Українська Республіка проголосила свою злуку з київською Українською Республікою. Західню Українську Народну Республіку творили, як відомо, Східня Галичина, разом з Лемківщиною, українська Буковина і угорська Русь. Коли ж тепер ця республіка злучилась з київською, то вже є тільки одна Українська Народна Республіка на злучених і з'єдинених українських землях. Поза межами Української Народної Республіки оставала б тільки Кубанщина... але і вона могла б злучитись із соборною Україною.

Сповнилися мрії українського народу; сповнились надії тих, що за сю велику ідею проливали кров і віддали життя. Радіють нині українці в Києві, що не буде границь серед народу українського, що у Львові вони будуть так само вдома, як у Києві, а також радіють українці галицькі, буковинські і закарпатські з угорської Руси, що не даром вони терпіли і проливали кров, бо прийшла година, коли вони свобідною волею злучились зі своїми братами, аби скінчити неволю та жити життям вольним, новим. Українці американські не менше радіють цією великою подією. Радіють, що сповнилась мрія їх і їхніх батьків, що як будуть вертатись до старого краю, то вже поїдуть на Україну, до Української Народної Республіки.

Ще багато треба буде боротьби і праці, поки ся з'єднена Українська Народна Республіка буде сильна і непобідима. До цієї боротьби і праці кожний українець і кожна українка мусять доложити труду і посвяти, але сила у єдності передусім. Як наші брати в старім краю подають собі руки і єднаються та лучать рідні землі, то це полегшить оборону України і запевнить їй силу, розвиток та світлу будучність.

Так в загальному виглядало українське передрішення сорок років тому в повідомленнях „Свободи". Опісля це перерішення було заперечене агресією і насильством ворога, але воно єдине, що його визнає український нарід, доказавши це безперервною боротьбою за здійснення тих своїх найвищих ідеалів, що є рівночасно і передумовою миру в світі.

БЮЛЕТЕНЬ

Об'єднання б. Вояків-Українців в Америці (ОбВУА)

Д-р Володимир Галан

ОБВУА ІЗ 40-РІЧЧЯМ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Повних сорок років проминуло від часу, коли теперішні члени Об'єднання бувших Вояків Українців, а тоді ще молоді старшини, підстаршини, стрільці і моряки армій і фльот російського царства, чи теж австро-угорського цісарства оформили українські Збройні Сили, які станули на захист і до боротьби за державну незалежність України.

Створена тоді Українська Армія не стояла на тій висоті, що армії розбитих війною великодержав, ні під технічним, ні під організаційним поглядом, але ця молода Армія була сильніша від інших своєю ідейною поставою, своїм патріотизмом, які зумовлювали її геройську боротьбу в обороні своєї батьківщини, яка прийняла історичне рішення жити самостійним державним життям. Бойові дії цієї Української Армії і під Києвом, і під Львовом, і під Одесою — це геройські подвиги української збройної сили, які здобуті виключно завдяки ідейним перевагам українського військовика.

Та — як співається у стрілецькій пісні — „встоятись не було сили". Це тому, що наш нарід після вікової неволі не був приготований для державного життя ні під господарським, ні під політичним, ні під військовим поглядом, а мав проти себе забагато ворогів, щоб міг розвивати свої здібности у цей важкий воєнний час.

Маючи на увазі це важке положення України в час її державного пробудження, коли то — як пророкував Шевченко — Україну приспали злії люди і в огні її окраденну збудили, колишні вояки Українських Армій, які вийшли на еміграцію, на своїх перших зборах у Ню Йорку в червні 1925 р. порішили повести працю в тому напрямі, щоб майбутня війна не застала України знову непідготованою. Ці колишні бійці за волю і державність України бачили великий зрив українського народу і бачили, чому наша батьківщина не засіла в колі вільних народів, і тому своєю працею бажали запобігти новій девдачі.

Проминуло сорок років від цих великих днів. Як використали ми цю передишку?

Події після першої війни вказують, що наша державна виробленість зросла. У час другої світової війни не було корисних обставин, які уможливили б відновлення державного життя України. Але в той час наш нарід виказав зрозуміння для значення військової сили у здобутті державної незалежности і тому в той час ми мали вже збройні сили у вигляді УПА, чи теж формації Української Національної Армії.

Але беручи до уваги великий поступ у світі і обсервуючи нашу політичну розпорошеність, насувається невідхильне питання: Чи ми додержусмо кроку в загальному поступі у світі, — бо лише тоді ми могли б мати вигляди на успішне завершення нашої визвольної боротьби. Чи три головні чинники, які зумовлюють незалежне державне життя народу, — господарський, політичний і військовий — у нас на тій висоті, що можуть дати запоруку, що Україна при першій нагоді зможе відзискати своє самостійне життя? Очевидно, це залежить в першій мірі від сили і динаміки визвольного руху самого українського народу, як він використає догідну коньюнктуру для відбудування своєї державности — цим разом тривко й постійно. Але ми тут мусимо зробити те, що є в нашій силі: створити сильний осередок допомоги українським визвольним змаганням. На жаль, українська еміграція своїм розсвареннням не дозволяє, щоб Державний Центр за кордоном був такий сильний, як повинен би бути. Це відбивається погано і на політичній акції українців в Америці.

ОбВУА — це організація наших комбатантів. Вона тримає прапор військової традиції України, зберігає і плекає пам'ять про світлі роки незалежного існування і боротьби України. Але завданням цієї нашої комбатантської організації є теж продовжувати змагання до самостійности, отже ідею самостійности передавати новому молодому поколінню. Саме ця наша військова організація, яка може дозволити собі бути далеко від різних малих політичних спорів, може теж найкраще розвивати державницьку думку. ОбВУА повинна створити такі обставини, щоб ідея незалежности України більше захопила нашу молодь, щоб в ряди цієї нашої військової організації прийшли нові молоді люди — вояки американської, чи канадійської армій, які своєю військовою поставою підтримували б ідею визволення України. Ця наша комбатантська організація повинна мати на увазі теж нашу молодь у рідному краї, бо це та велика база, ці великі кадри, які напевно вирішуватимуть справу нашого „бути, чи не бути".

Державно-творчу підставу для наших змагань ми маємо. Універсали Української Центральної Ради з 1917 і 1918 років, цього Українського Парляменту, якого волею встановлено українську незалежну і соборну державу у формі Української Народної Республіки, як теж Українська Армія — всі українські військові формації, які станули на захист цієї української народної держави — це ті основи, це та історична база, на якій можемо і мусимо будувати наші державницькі змагання. Ми віримо, що ці наші змагання увінчаються повним завершенням.

Д-р Степан Ріпецький

УКРАЇНСЬКА АРМІЯ ВІДРАЗУ БУЛА СОБОРНА

(Уривок із доповіді на Академії для вшанування 40-річчя відновлення Української Армії, виголошеної в Ню Йорку 14-го грудня 1957 року).

Цим рішальним моментом, що надає українській революції її виключно український характер, окрему від російської власну мету, та визначує її, як індивідуальне історичне явище на Сході Европи — це була всеукраїнська, соборницька ідея, що від самого початку, при творенні українських збройних сил та в їх дальшій боротьбі, була їх провідною метою.

Уже перші збори і з'їзди українського революційного воїнства проголошували всюди свою ідейно-духову і політичну єдність і солідарність з братами-українцями по другому боці воєнного фронту. Хоч самі ще щойно встигли вийти із довголітньої тюрми на волю, а вже їх пробуджене почуття національної спільноти казало їм протягнути свою руку до братів, яким ще не довелося пережевати радісних днів свободи. Вони кликали через бойовий фронт: „Приходьте до нас; будьмо разом в одній Вільній Україні, щоб спільно боротися за її щастя!"

Про це маємо в тодішній пресі багато відомостей. Усі вони були того ж змісту — приблизно — як отце: „8-го квітня 1917 р. відбулося віче українців-вояків в Тернополі (тоді окупованого російськими військами); воно ухвалило домагатися національно-територіяльної автономії України, з прилученням до неї Галичини, Буковини і Кубані..."

Так, отже, уже на два майже роки перед проголошенням акту соборности в 1919 році, перші вояки-українці маніфестували свої соборницькі почування та домагалися їх здійснення.

А рівночасно по другому боці фронту, в Галичині і Буковині, визволення України і створення там українського війська, спрямували усі почування і думки українського воїнства та всього громадянства — в сторону Києва. Зокрема, в лавах Українського Січового Стрілецтва, яке вже від 1914 року, як перша новітня українська військова формація боролося проти московського царату, ми були свідками надзвичайного захоплення та активного вияву солідарности із українським військовим рухом над Дніпром. Між УССтрільцями, які стояли на фронті над Стрипою і б. російськими солдатами-українцями нав'язуються братерські зносини. З найбільшою побожністю і радістю вичитували УСС передавані їм київські часописи, описи величавих військових маніфестацій, військових з'їздів. І багато з них, які не видержали втриматися в окопах та забажали на власні очі побачити Київ, батька Грушевського, українське військо та послужити УЦРаді, почали гуртами, разом зі старшинами переходити на другий бік, щоб включити себе в ряди українського революційного війська.

Але були між УСС щасливці, які до революції попали в російський полон, і тепер, вирвавшися на волю, взяли активну участь в українському військовому русі і в творенні українського війська. Головним організатором і впорядчиком величавої 30-тисячної української маніфестації в Петербурзі — був четар УСС студент львівського університету, Агатон Добрянський. В Одесі стає одним із перших організаторів українського

(Закінчення на стор. 3-ій)

Вінок від американських і канадійських українців-ветеранів на могилі Незнаного Вояка в Парижі, червень 1946 р. Посередині — голова Стрілецької Громади в ЗДА д-р Володимир Галан, біля нього монс. Перрідон, позаду у військовій шапці — сотн. Фроляк з Канадійської Армії.

Никифор Гірняк

ПЛЯНИ І КАТАСТРОФА

Причинок до характеристики військових і політичних відносин у 1919 р. — Невдача заміру загальної мобілізації

Д-р Никифор Гірняк, отаман, комацдант Коша УСС до Листопадового перевороту.

Безпосередньо по проголошенні соборности Української Народної Республіки, таки в січні 1919 р., наш Уряд мусів залишити Київ під напором большевиків. На протязі найближчих 6 місяців наша держава стояла кількакратно перед катастрофою: в січні — в Києві, в лютім — у Вінниці, в травні — у Волочиську, в червні — в Кам'янці Подільськім. Ісаак Мазепа називає ці дати „етапами хресної дороги українського народу на Голгофту".

В таких умовинах наш Уряд не мав можливости вести якусь плянову роботу. Аж у червні він остаточно осідає в Кам'янці. На початку липня переведено деякі зміни в Уряді й тоді міністром війни став полковник генштабу, В. Петрів. Під його проводом організуються поодинокі відділи міністерства. В тому часі, по переході ГА за Збруч, диктатор Є. Петрушевич приділив мене на працю в мобілізаційному рефераті військового міністерства, що належав, за організаційною схемою, до 2 відділу Головного Управління Генерального Штабу. Його очолював полк. Дідковський.

Найперше я замінив дотеперішнє діловодство в моєму рефераті давнього московського зразку новим, яке вживалося в Державному Секретаріяті Військових справ ЗУНР, простішим, але прозорим. Для того я підібрав собі 6 галицьких старшин, які знали таку працю. Акти мобілізаційного реферату часто мандрують від одної установи — військової і цивільної — до другої і в ніякій вони не можуть залежуватися. Їх треба мати все „на оці" — тобто знати кожної хвилини, де і в якій стадії полагоди вони знаходяться. В московській канцелярщині це не було можливе. Але в нас, дякуючи справності моїх співробітників, це йшло дуже добре.

Потім я взявся студіювати мобілізаційні матеріяли, які захоплено по поваленні Скоропадського в його міністерстві війни. Там працювало багато московських добрих фахівців й опрацьовані ними матеріяли були доброю підставою для наших плянувань. Над ними я сидів ночами, бо днями треба було сидіти в бюрі реферату. Дуже поміг мені в цій праці полковник Дивізії Сірожупанників, Середа. Коли наш об'єднаний фронт наближався до Києва, у нас був уже готовий плян мобілізації тих 25 повітів Правобережжя, які під кінець серпня були під нашою контролею.

Після фатального відступу наших армій з Києва в кінці серпня С. В. Петлюра закликав до себе мін. Петрова й мене на нараду в справі мобілізації. Він був тоді, не зважаючи на прикру подію в Києві, в піднесеному настрої — під враженням успішної кооперації наших армій під час наступу на Київ. На вступі він заявив, що хоче покликати під зброю всіх здорових мужчин до 60-го року життя, щоб „масою знівечити ворогів України". На те я, представивши йому нереальність цього задуму, показав статистичні дані повітів звільненої частини Правобережжя та запропонував змобілізувати 15 річників — від 20 до 35 року життя. У висліді ми матимемо 250 тисячів новобранців; якщо з того призначити 200 тисяч для стягів УНР а 50 тисячів для ГА, то це буде вистачальна сила до дальшого ведення війни. Головною трудністю буде тільки вирял і озброєння змобілізованих. Вишколом мусять зайнятися ті фронтові формації, в яких запіллі будуть збірні пункти новобранців.

Головний Отаман, приймаючи мою суґестію, доручив мені зараз же зв'язатися прямим дротом з обома командуючими генералами й спитати їх, чого кожний вимагати-

(Закінчення на стор 2-ій)

Остап Тарнавський

ВІРШ ПРО ОТАМАНА ПЕТЛЮРУ

Над Києвом молитва дзвонів
і спів осонцених загонів,
здовкіль народ юрбами йде
а це місто вігне і святе
відстоювать свою державу.

...В столиці знову творять славу
і жовто-сині прапори
вгорі лопотуть, мов вітри
історії, що йдуть від степу,
де і Богдана і Мазепу
надхнула воля.
І поет
прибіг під університет
і з предками розвів розмову
про давнину передвікову;
із предками, які з могил
у Пед-Музей спішать що-сил...
Там вже сидять батьки народу
й універсалують свободу.

Благословляє князь хрестом
історії погатий том.

Живі і мертві радять спільно...

— І хтось біжить, мов божевільний,
кричить Шевченків заповіт:
„Вставайте, кайдани порвіть!"

Стає про ворога всім ясно.
Підхоплюючи свіже гасло,
ввесь край повстаннями цвіте,
щоб право звоювать святе
на самостійність і соборність —
ідей відвігних непоборність.

...Із трьох шляхів йдуть вороги
ізнов наш край беруть в торги;
і закипіло від незгоди,
яку роками вирвать годі:
і брат вже братові не брат,
республіку продати рад —
пройдисвіт, і підніжок царський,
і пропагатор яничарський.

Над Києвом це чорний крук
підняв свій крик, мов кари бук.

А там селом іде Марія,
за сином плаче і жаліє,
і хоче перестерегти,
що правди тут ще не знайти!
Біжить у місто на Хрещатик,
де — з пошумом дерев крислатих —
шумить стотисячна юрба,
заслухана у звук з горба:
у дзвони радісні Софії,
що сонця золотом ясніє,
й співає України гимн —
гимн гомоном тай й золотим.

І вже вистукують у маршу
ударну пісню — ту найстаршу,
яка невольницький народ
підносить вгору до свобод.
Це армія іде в параді
послухатись народній раді:
здається, в Київ знов війська
веде Богданова рука...

— А Він стоїть на площ панелі,
зворушений, в простій шинелі.

КОЛИШНІ УКРАЇНСЬКІ ВОЯКИ ПОКЛОНЯЮТЬСЯ ТІНЯМ ПОЛЯГЛИХ ПОБРАТИМІВ

О. Вишнівський
ген.-хор. Армії УНР

ВІД „БОЖЕ ЦАРЯ ХРАНІ" ДО „ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНА"

(Спогад, присвячений 40-й річниці відновлення державности України й її Збройних Сил)

Ген.-Хор. Ол. Вишнівський, командир 1-го куреня 4-го полку 1-ої Синьої Дивізії, к-р 1-го полку Синьої Д., к-р 3-го Окремого Кінного Полку, Начальник канцелярії Укр. Військової Місії у Польщі.

Коли сьогодні говоримо про Україну, українців і їх національну свідомість, то це річ звичайна і сама собою зрозуміла.

Не так було сорок років тому. Віками московською окупацією приспаний український народ, за малими винятками, являв собою етнографічну масу, що вже не знала „хто вони і чиїх батьків діти". Я не був винятком. Моя національна свідомість не сягала дальше приналежности до „малоросів", які із великоросами й білорусами, згідно з тим як нас учили московські історики, творили одну цілість.

Бувши в російській старшинській школі, я довідався, що крім „малороса" я був іще „хохлом". А сталось це ось як. Я мав тоді досить добрий голос і тому мені наказано було бути „заспівайлом". І ось, коли моя 3-тя сотня вирушала, командир сотні незмінно командував: „хахол запєвайте!" Не було в цій команді якоїсь образливої інтенції збоку командира сотні, гвардійського полковника, радше навпаки, — був це вияв дружелюбности до мене, як до співака. Зрештою, не тільки полковник, але і я сам не здавав собі справи, що в зверненні „хахол" є зневага. „Хахлом" називав він мене тому, що, поперше, я говорив по-російськи з українською вимовою, а подруге, — я завжди заспівував по тодішньому „малоросійські", або „хахлацькі" пісні, як, наприклад „Засвистали козаченьки", „Світить місяць над горою", тощо.

Перед 1-ою світовою війною я був кадровим старшиною російської армії, 169-го новотрокського полку 43-ої дивізії, що перебував тоді у Вильні. Після вибуху війни, в 1914 році, я вирушив разом із полком на фронт, як російський патріот, після загального співу російського національного гимну „Боже царя храні".

Під час одного з невдалих для росіян боїв, нашу дивізію оточили німці й тільки невеликій частині пощастило вирватися з оточення. Мене, тоді командира 9-ої сотні, контужено й ранено в цих боях і разом з іншими забрано в німецький полон. Рана була не важка і швидко мене перевезли зі шпиталю до одного з таборів полонених. У початку 1916-го року наш табір перенесли до Вюльцбургу б. Вайсенбургу в Баварії. Був це колишній замок за часів Пепіна Малого, на високій горі. Хоч замок був надщерблений зубом часу, все ж, табір полонених, що в ньому поміщався, був наче у фортеці, з якої втеча, здавалося, була безнадійна. Не дивлячись на все це, я рішився втікати. Підготова тривала кілька місяців. І ось, у серпні 1916 року, мені таки пощастило втекти. Була це авантюра фільмового стилю, що наробила була чимало галасу в німецькій пресі з уваги на вийнятково тяжкі умовини, серед яких ця утеча сталась. Я згадав про неї, щоб підкреслити мою тодішню національну несвідомість, яка була причиною мого бажання повернутись до російської армії.

Вирвавшись на волю, о 2-ій годині вночі, я мандрував ночами, а вдень переховувався в лісі, у збіжжі, там, де воно ще залишалося на полі, або навіть у картоплях. Мій напрямок був на Швайцарію. На 15-ий день я дійшов до м. Ульму і тут сталася катастрофа. Бажавши обійти велике місто, я звернув на бічну дорогу, що, як виявилось, провадила до одного з фортів навколо Ульму, обсадженних військом. Таким чином, темної ночі, я підійшов до самої брами форту й зупинився на крик вартового вояка: „гальт!"

Після кількаденного перебування під арештом, у темній камері, мене скеровано за кару до одного з фортів біля Інгольштадту у Баварії.

Одного дня, під час перебування у цьому карному таборі, я прочитав у місцевій німецькій газеті оголошення „Вісника Союзу Визволення України". Якийсь, мені ще незрозумілий тоді, інстинкт казав мені стати передплатником „Вісника". Мова цього журналу мені видалась дещо відмінна від народної, що її я знав із дитинства, але загальний зміст його був для мене цілком зрозумілий. Чим більше я читав „Вісник", тим більш ніби якась полуда спадала з моїх очей, мого мізку й всієї моєї істоти, і я почав бачити те, чого не розумів, і відчувати, чого не відчував. Нарешті для мене стало цілком ясне, що я не якийсь там „малорос", чи „хахол" — менший брат „великороса-москаля" а українець, нащадок народу, що мав свою державу військо, культуру, мову і т. д., народу підступно уярмленого Москвою і що моє попереднє молоде життя, з російським патріотизмом і Боже царя храні", було несвідомим яничарством. Усвідомивши собі нарешті це, я зрозумів, що моє місце тільки з тими, що прагнуть визволення України. У той спосіб „Вісник" відіграв для мене ролю „Сашан-зілля" в повному розумінні цього слова.

Дізнавшись із „Вісника" про існування в центральних державах спеціяльних таборів для полонених українців із російської армії, що були під опікою Союзу Визволення України, я негайно звернувся до німецького команданта табору з проханням перенести мене до українського старшинського табору в Ганновер-Мюнден. Коли російські старшини, що перебували разом зі мною в таборі, про це довідалися, то всі вони почали мене бойкотувати й намовили до цього також полонених французів, що перебували в цьому таборі та між якими я мав чимало приятелів. Одного дня, старший серед полонених, полковник російської армії, викликав мене до себе й тоном судді, що проголошує вирок, сказав мені:

— Я заніс вас на чорну листу, як зрадника царю і отечеству. Вам нема повороту на родіну. Як вернетесь — будете розстріляні.

Сталося це вкінці 1916 року, коли в Росії ще панував цар і революції, що наближалася, ніхто з полонених навіть не передчував. Автім, я якось підсвідомо передчував такий кінець і не дуже перейнявся заявою полковника, бо мав надію, що Союз Визволення України, членом якого я вже був, допоможе мені дістатися до тодішнього українського Пісмонту — Галичини.

У Ганновері я застав добре зорганізовану українську старшинську громаду, на чолі з правником Сиротенком — свідомим українцем, старої дати.*)

Завданням громади було те саме, що і в інших українських таборах — Вецлярі, Раштаті й Зальцведелі — де перебували полонені українці-рядовики й підстаршини, а саме: організація полонених українців і їх національне усвідомлення.

У старшинській громаді було чимало свідомих українців ще з передвоєнного часу, що їх мобілізовано під час війни, а між ними різні висококваліфіковані фахівці й тому громада в своїй діяльності була самовистачальна. У таборах рядовиків і підстаршин переведення національного завдання взяв був на себе Союз Визволення України й знаменито це робив. У Раштаті, наприклад, головою культурно-освітньої секції був відомий, славної пам'яти, професор Василь Сімович, а у Вецлярі славнозвісний Богдан Лепкий. На щоденних лекціях українські старшини пізнавали правдиву історію України, її культуру, літературу й літературну мову, мистецтво й таке інше.

Незалежно від того, на денному порядку були різні доповіді на теми минулого й сучасного України; пізніше введено було студії військового характеру. Регулярно відбувалися загальні збори громади, що незмінно закінчувалися відспіванням „Ще не вмерла Україна". На таких зборах я перший раз у своєму житті почув український гимн. Я встав, бо всі встали, але мовчав, бо не знав ані про те, що це співали український гимн, ані його слів.

Але в короткому часі я вже був активним членом грома-

(Закінчення на стор 2-ій)

*) Пізніший міністер військових справ УНР в 1919 р.

ТІЛЬКИ В СВОЇЙ СУВЕРЕННІЙ ДЕРЖАВІ МОЖНА ОСЯГНУТИ ПОВНОТУ ПОЛІТИЧНИХ І СОЦІЯЛЬНИХ ПРАВ ТА ДІЙТИ НА ВЕРШИНИ КУЛЬТУРИ Й ДОБРОБУТУ!

Ген. шт. полк. Петро Дяченко

ЧОРНІ ЗАПОРОЖЦІ

Кінний полк Чорних Запорожців — це один з найстарших кінних полків нашої армії. Майже весь час він входив в склад Запоріжського корпусу. Початок його постання сягає 1917 року, доби Центральної Ради, в той час, як кінна сотня була в складі 2 Запор. полку під командою полк. Болбочана. Потім прийшов відступ на Житомир, де з'єднавшись з німцями, поведено наступ на Київ.

Далі Харків — Крим. В цей час сотнею командував сотн. Римський-Корсаків, а на чотах стояли хор. Шевченко, пор. Дяченко і хор. Сисун. Після закінчення Кримської виправи кінна сотня в складі 2 Запоріжського полку переходить на охорону північних кордонів України в Стародубщину, а пізніше на Чернігівщину. У боях під Картушином, Кам'інською Слободою та в інших містах кінна сотня спеціяльно відзначувалась. Це був час, коли, не дивлячись на мирний стан, продовжувалась війна на кордонах з Московщиною.

Потім приходить повстання проти гетьмана. Болбочанівці намагаються надати пляномірний і послідовний перебіг зміни режиму, але анархія заливає край і зусилля Запоріжців розбиваються об непереможну стихію розбурханої маси, та об орди москалів, що посунули на Україну.

2 чота під командою пор. Дяченка, прилучивши до себе кінних повстанців з районів Решетилівки і Білоцерківки на Полтавщині, за згодою полк. Болбочана розгортається в дивізіон ім. полк. Болбочана, а 1 і 3 чоти — в сотні. Почались важкі змагання з одного боку з большевиками, що наступали з півночі, та з Махном, що напирав з півдня. В цих боях особливо відзначився дивізіон ім. полк. Болбочана в боях під Лозовою і Павлоградом проти Махна, а потім під Люботином проти московських большевиків. В початках січня 1918 року дивізіон злучився з рештою сотень і став окремим кінним полком ім. полк. Болбочана.

Після арештування полк. Болбочана, в командування корпусом вступає Волох. Він забороняє полкові носити ім'я полк. Болбочана. Полк мав стати „Кінно Республіканським". Старшини і козаки цю назву відкинули. В пізніших часах була затверджена назва „Кінний полк Чорних Запорожців".

Почався відворот на Правобережжя і ступнєве залишення його теренів. Після Волохівського універсалу, який оголошував „радянську владу" на Україні, Запорожці скинули ненависного Волоха.

Далі прийшов відступ з боями до кордонів Румунії і переїзд через Бесарабію.

Запоріжський корпус мусів здати свою зброю румунам, а також коні і все військове майно, єдині Чорні Запорожці не здали його добровільно, а силою румуни не зважились. Тому Чорні Запорожці були єдиною частиною, що, не здавши зброю, перейшли через Румунію.

По короткім відпочинку в районі Заліщик, полк перекинено в район Вінниця, де в бравурній атаці він здобув батерію, вирубуючи батальйон совєтської піхоти. Наступ на Проскурів та бої в цьому районі з активною участю Чорних Запорожців. Наступ на Київ, Травники, Васильків — в кінних атаках Чорні вирубують сотні ворожої піхоти, здобуваючи десятки кулеметів та іншого військового майна. Чорні перші входять на передмістя Києва. Обсаджують товарову стацію та ланцюжний міст. Одним куренем беруть участь в дефіляді — здирають з Міської думи російський прапор, який сотник Божко кидає під ноги коневі командира Запоріжського корпусу, ген. Сальського. Відступ з-під Києва, боротьба з Добровольчою армією, катастрофа 6 грудня 1919 року, район Любара — це дальші етапи цієї формації. Запоріжська піхота — роздягнута, боса, знеможена від тифу. З усього видно було, що піхота більш битись не може. Перехід Волоха до большевиків, невдоволення з відносин в інтендантурі, невчасні соціяльні експерименти уряду — це джерело частих ферментів. До того холодна пронизлива осінь, дощі, болота.

Ворог довкола — поляки, денікінці, большевики. Штаб Запоріжського корпусу попав в полон поляків. Становище було настільки сумне, що не лише молоді козаки, а навіть старі болбочанівці, що вже привикли до всього, поспускали носи. Нарешті ген. Омелянович-Павленко, новий командир Запоріжського корпусу, покликав на нараду командирів дивізій і полків, на якій вирішено, прорвавши фронт білих москалів, іти в запілля. Полк ожив, відродився.

Ось командний склад полку Чорних Запоріжців у той час: командир полку пор. Дяченко, адьютант — хор. М'якота, помічник командира — сотн. Божко, к-р 1 сотні — хор. Богаєвський, 2 сотні — хор. Редька, 3 сотні — пор. Соловйов, 4 сотні — хор. Бурба, кул. сотні — хор. Щербина, гарм. сотні пор. Чорниця, госп. частини — пор. Токар, хор. Назаревський і хор. Бензік. Склад полку: 212 шабель, 11 тяжких кулеметів на тачанках, 9 легких, 1 гармата. Разом 417 старшин і козаків.

Настав новий період боїв. Чорні Запорожці прорвали фронт на своєму відтинку. Бої в Ставищах, Капитанівці, Богопіллі дали Чорним сотні полонених, кулемети, табори з награбованим денікінцями крамом, за який наші селяни охоче давали овес та сіно.

Від 10 січня відновлено боротьбу з червоними москалями. 9 лютого 1919 року Чорний полк і Мазепинський кінний полк під командою пор. Дяченка після нічного перемаршу понад 60 кілометрів — захватили стацію Бобринськ та місто Смілу. Цей бій дав полкові гарматні та рушничні набої, теплий одяг майже для цілого полку, понад 60 коней під верх, понад 250 полонених, з яких і була сформована Пластунська сотня під комадою хор. Плужника. Бій під Золотоношею, захоплення Голованівська, Хощеваті, Гайворона та наскок на Бершадь — дали Чорним 4 гармати, 4 амуніційні скрині — все це разом з кіньми, кулемети та полонених. Бій під Наливайками, захоплення ст. Плетенний Ташлик, рух на Долинську і Вознесенськ. Здобуття Вознесенська, бої під Бірзулою і Тульчином. Прорив совєтського фронту під М'ясківкою і з'єднання з реґулярною армією.

Зимовий похід скінчився. Полк зробив за п'ять місяців понад 2,000 км. За цей час полк мав 20 боїв і до 10 сутичок з ворогом. Захоплено в полон 40 денікінських офіцерів, 27 большевицьких комісарів, 438 червоноармійців. Військова здобич була велика: 4 гармати, 4 набійних скрині, все це з кіньми, 9 кулеметів, з котрих 4 на тачанках з кіньми, 278 коней, 136 повозок з майном, 10 вантажних авт і одна радіостація. Втрати полку: забитими 7 козаків і 13 ранених, а також 14 коней забитими і 33 раненими.

Цим походом кінний полк Чорних Запорожців вписав до своєї славної попередньої історії ще одну прегарну сторінку.

БЕЗ НЕПОХИТНОЇ ВОЛІ НАРОДУ БУТИ ВІЛЬНИМ — НЕМОЖЛИВО ЗДОБУТИ ДЕРЖАВНІСТЬ!

ПЛЯНИ І КАТАСТРОФА

(Закінчення зі стор. 2-гої)

ще для того, щоб створити для своїх частин доповнюючі формації. Ген. В. Сальський казав, що він нічого не має і вимагає вирдху від ніг до голови й — очевидно — зброї та стрілива. Ген. М. Тарнавський сказав: „Дайте мені 50 тисяч крісів і набої до них, решту я сам пристараю". Цю велику різницю у вимогах наших командуючих генералів вияснює І. Мазепа в тому місці своєї праці, де він говорить про постачання армій УНР. В 2 частині, на стор. 20-21 він пише:

„Безнастанна зміна ситуації на фронті, а головно відсутність сталого забезпечення запілля — не кажучи вже про загальну слабість українських організаційних сил, все це не давало змоги налагодити нормальну працю в багатьох ділянках державного життя, зокрема, в галузі постачання армії. Галицька Армія в порівнянні з Наддніпрянською перебувала в кращих умовинах; вона мала більше старшин і взагалі краще зорганізовані запільні частини. Це полегшувало їй провадити різні заготівлі для себе власними силами. Тому літні місяці Галицька Армія використала краще, ніж Наддніпрянська, для заготівлі різних харчових запасів на зиму".

Про цю справу пише сотник ГА, Осип Левицький, у спогаді „Галицька Армія на Великій Україні" (стор. 14), що галицькі частини забезпечили себе запасами збіжжя на більш, як 8 місяців, та що основою матеріяльного існування ГА був цукор і сіль.

Гірше стояло діло з зброєю й амуніцією. Брак цих речей був загальний і заспокоїти його при повній бльокаді України сусідами було найтруднішим питанням. Наш Уряд мусів це роздобувати шляхом торговельної виміни за цукор і збіжжя, зза кордону. Проте, яким партнером для торговельних зв'язків була Польща, розказує І. Мазепа слідуюче: „На початку жовтня був підписаний торговельний договір з Пальщею. Але виконання цього договору почалося тільки з нашого боку, у формі вивозу до Польщі коло 20,000 пудів цукру. Польща до кінця 1919 р. в обмін на це нічого нам не дала." (стор. 126-II).

Мало того: Польща не хотіла перепустити в Україну навіть того санітарного поїзду, який галицький Уряд закупив в Міжнародному Червоному Хресті зі шпиталем на 200 ліжок. Його треба було спрямувати на Румунію і він прибув до Могилева щойно в листопаді 1919 р., хоч закуп зроблено на початку того ж року.

Румунія погодилася на товарообмін з Україною; вона потребувала збіжжя й цукру й за те видавала нам кріси й амуніцію. Тож, коли я сказав Головному Отаманові, що вимоги ген. Тарнавського є дуже скромні і їх мусимо задовольнити, то Петлюра відповів, що кріси певно будуть. В Могилеві вже є доволі тієї зброї, яку дає нам Румунія за цукор і збіжжя. Виміна йде далі.

Після цієї вступної наради в Уряді Головного Отамана ми негайно приступили до підготови мобілізації. В моєму рефераті відбувалася конференція з представниками цивільної влади, двома губкомісарами, Ф. Сумнєвичем (від Волині) і М. Кондрашенком (від Поділля) й моїми співробітниками. Ішло про те, щоб забезпечити правильний хід мобілізації в терені. В усіх майже державних установах, військових і цивільних, було багато чужого, непевного елементу (москалів, помосковлених „малоросів" і навіть поляків), що їм справа нашої держави була рівнодушна. Тому треба було обдумати всякі засоби боротьби з саботажем і в цьому органи цивільної адміністрації мусіли піддержувати військові установи. Від міністерства війни був призначений енергійний сотник Білокінний, який, маючи до розпорядження всі засоби льокомоції, мав являтися в збірних пунктах при повітових військових командах і провірювати працю начальників цих установ. У випадках наявного саботажу він мав право змісця арештувати винних і віддавати під воєнний суд. Повітові комісари мали в усіх відношеннях піддержувати його.

Покликані під зброю мужчини мали привезти з собою сухих харчів на 6 днів, а після того речинця вони переходили на військовий харч.

До половини вересня 1919 р. ситуація на воєнному фронті не була ясна. Денікінці зачали наступ на большевиків на цілому фронті. Несподівано для командування наших армій денікінський генерал Бредов, запропонував переговори з командуванням нашої армії. В дні 13 вересня зійшлися делегати обох сторін на залізничій стації Пост Волинський, недалеко Києва. Але зараз таки виявилося, що денікінці не мають поважних замірів договорюватися з Армією УНР, а зустріч їхніх делеґатів з нашими мала виключно демонстративний характер: показати Антанті, що денінікінці переговорюють з Армією УНР і бодай на деякий час ослабити серед нашого селянства повстанчий рух проти них, бо він в тому часі дошкулював білим москалям. Переговори не дали ніяких вислідів, а по тижневі наше командування перехопило в Пості Волинському наказ Денікіна до наступу проти Армії УНР. Тоді й виповіджено війну денікінцям.

Рівночасно міністер війни видав наказ мобілізації 15 річників, як було вже раніше намічено. Від тієї хвилини почалася гарячкова праця в нашому рефераті. Щоденно напливало дуже багато телеграм і писем з терену, нерааз денні вплави досягали числа сотні. Треба було держати постійний зв'язок з повітовими військовими командуваннями, з повіткомісарами і нашими частинами Дієвої Армії. Наші передбачування труднощів з чужонаціональними комадантами здійснилися; вони не виконували наших розпорядків. Про це пише І. Мазепа (II-126): „Бували випадки, коли наших змобілізованих селян навіть не було кому прийняти на збірних пунктах, або, прийнявши, не було чим нагодувати й вдягнути. Звичайно змобілізовані розбігалися. А в деяких волостях розпорядження влади в справах, що торкалися мобілізації, залишалися по кілька тижнів без усякого виконання. Про все наш уряд знав, але за браком людей не було змоги перевести чистку державних апаратів".

Сотник Білокінний мав по вуха праці; він все був на роз'їздах, провірював на місцях працю наших органів. Сімох полковників, повітвійськових начальників, він казав арештувати за саботування наказів влади. Їх приставлено під ескортою до Кам'янця Подільського і віддано воєнному судові. Я поставив внесок міністрові, щоб у випадках доказаної вини арештованих, розстріляти їх й виконання присуду проголосити прилюдно для відстрашення інших наших органів. Але вони просиділи в арешті до половини листопада і в дні 16 у річницю існування Директорії, їх усіх звільнено, як адміністраційних арештованих.

До катастрофи нашої державности, яка прийшла скоро потім, в значній мірі завинила завелика поблажливість нашої влади.

Від командування Наддніпрянської армії приходили до нас повідомлення про те, що багато покидало свої стяги й під покришкою різних службових поїздок перебувало в Кам'янці; ми знали, що по каварнях і інших прилюдних льокалях вони бешкетували ночами і спричиняли велику дорожнечу в місті. Тоді ми рішили одного дня несподівано, вечером, зробити в Кам'янці провірку всіх мужчин військового зобов'язаних. До цього діла ми притягнули команду міста й губерніяльного комісара Поділля, М. Кондрашенка. Ми поділили Кам'янець на малі райони, в кожний з них призначили стежі місцевої міліції, звичайно під контролею підстаршин і старшин наскільки могли їх зібрати з усяких установ військової влади, а також з міністерства війни. Цілою акцією керував м. ін. також М. Кондрашенко, який дуже добре визнавався в місті. Нашою „облавою" ми охопили приватні кватири й прилюдні льокалі. Вона тривала від 9 години вечора далеко поза північ, і дала — на жаль — несподівано великий успіх. Придержаних старшин ми віддали командатурі міста, яка мала допильнувати повороту придержаних до своїх частин.

Місяць жовтень приніс з собою два великі нещастя для наших армій: жахливі епідемії сипного й поворотного тифу та роз'єднання обох урядів України — Галицької Диктатури й Директорії. Його спричинили різниці воєнної політики згаданих верховних установ, про які широко пише голова кабінету міністрів, І. Мазепа. У витвореній цим ситуації справа мобілізації й доповнення стягів наших армій щораз більше втрачала на гостроті. Розмір катастрофи України пригнітив всі почини військового міністерства. Ведення війни на кількох фронтах, проти переважаючих сил ворогів наших, при повній байдужності західнього світу до нашої справи, було неможливою річчю. Безпримірне в історії воєнне геройство нашого сірого стрільця залишило по собі світлу пам'ять серед нашого народу, але не врятувало України від нової неволі в ярмі наших історичних ворогів.

Зенон Стефанів

РАКЕТНА ЗБРОЯ

На самому початку доцільно подати коротку дефініцію самого слова „ракета", бо щодо цього існує багато неясних та поплутаних понять.

Ракета або кермоване стрільно (англ. — missile, rocket; нім. — Lenkgeschoss, Rakete; рос. — управляемый снаряд, ракета; поль. pocisk kierowany, rakieta) це літальний пристрій, порушуваний дією сили реакції, що постала внаслідку відкидування газів реактивним рушієм. Пальне як погінний матеріял для ракет, вживається в твердому або рідинному виді. Ракету треба вважати за стрільно-робот, кероване до цілі наказами, що походять ззовні, або приладами, приміщеними внутрі стрільна.

Розуміється, що в обмежених рямках короткої газетної статті годі торкатися історичного розвитку, як також теоретичних і технічних основ побудови ракети. Досить згадати тільки, що конструктори керованих стрілен мусять розв'язати величезну кількість питань, що стосуються, загально беручи трьох основних ділянок: аеродинаміки, кермування на віддаль та рушійної сили.

Ближче зацікавлені в цьому знайдуть на кінці статті список важливішої літератури про ракетну зброю, а нашим завданням є подати лише інформації більш загального змісту.

Розвиток воєнної техніки під час 2-ої світової війни, особливо ж в роках після неї, став причиною появи цього нового озброєння сучасних армій. Першими керованими стрільнами, що були в акції під час другої світової війни були ракети типу V-1 і V-2. Їх проєктував проф. Вернер фон Бравн, що тепер працює дальше в цьому напрямі в ЗДА, як натуралізований американський громадянин.

Великі досягнення в галузі автоматики, телемеханіки і радіоелектроніки дозволили створити докладні прилади для керування польотом ракети. В противенстві до конвенціональної польової артилерії, що своїм засягом стріляння не перевищує 20-25 км, тобто не виходить за межі поля бою, — ракетна артилерія обладнана далекосяжністю літання на сотні і тисячі кілометрів, — всилі поражати цілі в оперативній глибині території ворога та його стратегічні об'єкти.

По своїй формі ракети є дуже різнородні — залежно від їх бойового призначення і системи керування. Стрільно має два або більше крил, в самому корпусі розміщені: набій — розривного, панцеробійного, фуґасного або атомового чи водневого заряду, керувальна апаратура, рушійна установка, паливні баки, засоби для підсилення системи керування, бальони із стисненим повітрям для подавання пального до камери двигуна, тощо.

Кероване стрільно — це незвичайно скомплікована та вразлива структура; незчисленна кількість лямп, зміцнювачів, селекторів і т. п. частин становить мізок цієї зброї. Це спричиняє великі труднощі в обслугуванні, як також і в утримуванні тисячів вимінних і запасних частин в магазинах та вимагає складної організації, а що най важливіше сотень висококваліфікованих спеціялістів.

Наведемо для ілюстрації один тільки приклад: американська зенітна ракета Nike-Ajax, зложена із півтора мільйона частин!

Ракети можуть бути примінені для влучання наземних і повітряних цілей як із землі, так із літаків. Відповідно до того існують наземні, зенітні і авіяційні керовані стрільна.

В своїх операціях ракетна зброя поділяється на основі чотири групи, в залежності від положення цілі та положення того, що наводить стрільно:

1. З повітря до цілі на поверхні землі, або коротка ПЗ — повітря-земля (англ. ASM = Air to Surface Missile).

2. Земля-повітря — ЗП (SAM = Surface to Air Mis.).

3. Повітря-повітря — ПП (AAM = Air to Air Mis.)

4. Земля-земля — ЗЗ (SSM = Surface to Surface Mis.).

В означенні „земля" треба розуміти суходіл і море.

Для стратегічних дій призначені міжконтинентальні балістичні ракети: а. далекосяжні, із засягом 7,500 до 8,800 км, б. середнього засягу 500 до 3,000 км.

Їх завданням є бомбардування великих і середніх об'єктів у ворожому запіллі, як напр., міста, індустріяльні центри, воєнні бази, осередки сполучень і т. п. Всі ракети цієї категорії можуть мати атомовий або водневий заряд.

Ракети оперативної і тактичної дії, засягу меншого як 500 км, стоять в оперативному зв'язку з трьома окремими родами збройних сил. Їх ужитковість застосовується в таких напрямах: а. повітряна оборона на суходолі і на морі, б. співдія з тактичним летунством в нищенні підводних човнів, в. у морській фльоті для обстрілу суходолу із моря. г. безпосереднє підсилення суходільних військ.

Всі роди керованих стрілен будуть без сумніву ще дальше розвиватися та стануть складовою частиною озброєння усіх військ. Ракетна зброя в деякому обсязі доповнить летунство і артилерію, одначе їх не заступить, як про це часто говориться,—так як машина ніколи не зможе заступити людини. Тому й візії війни „натисненого ґудзика" — („Push-button warfare") — війни, веденої виключно машинами і роботами, ще дуже довго не можна буде здійснити.

Хоча й приходить небувала автоматизація цієї нової зброї, роля людини в її ужитті є і буде дальше домінуючим фактором, тому й добір обслугуючого персоналу становитиме справу першорядної ваги.

Перегляд літератури:

1. Jane's All the World's Aircraft 1956-57.
2. The Army's Missiles — Army Information Digest, Dec. 1956. Spec. Issue.
3. E. Biörklund: Lenkwaffen und die Zukunft. Wehr.-Wiss. Rundschau 11/57.
4. K. Grupp: Die Rakete — "Wehrkunde" 12/57.
5. F. Kalinowski: Pociski kierowane, "Bellona" III/56.
6. Ген. В. Пугачев: Устройство и способы применения управляемых снарядов — у Збірнику „Современная военная техника". Москва 1956.

ВОРОГ ПЕРЕМІГ ФІЗИЧНОЮ СИЛОЮ, АЛЕ НЕ ЗЛАМАВ УКРАЇНСЬКОГО ДУХА!

Святослав Шрамченко
капітан-лейтенант фльоти

Воєнно-морські новини

АТОМОВІ КОРАБЛІ

2-го грудня 1957 року в Квінсі, Массачусетс спущено на воду 1-ий атомовий кружляк „Лонг Біч" який за розмірами більший від спущеного на воду 5 грудня 1957 року в Ленінграді атомового криголому „Ленін". Совєти в своїй пропаганді, особливо за кордоном, підкреслюють, випустивши навіть окрему книжку „Корабль на атомной энергии". (Москва 1957), що їх криголом 16,000 тонн, з ходом 20 вузлів, як дістане всі необхідні запаси, може не заходити до портів на протязі більш року. Але це ж бо є головною прикметою всіх атомових кораблів, які не потребують великої кількости пального для урухомлення своїх моторів. (Між іншим, совєтська преса подає одну цікаву новину-подробицю, що цей криголом матиме в своїй носовій частині дуже міцні гідро-мотори, які будуть викидати струми води під дуже міцним тисненням і ними будуть різати і руйнувати лед і цим помагати скорішому посуванню криголома).

Фахова морська преса подає відомості про роботу над кораблями з атомовими двигунами в Англії, Західній Німеччині, Голляндії, Норвеґії і Японії. В ЗДА крім того будується вже танкер чи нафтоналивний пароплав з атомовими двигунами, який буде готовий у 1960 році. Американська фльота має вже в активній службі перший підводний човен „Навтілюс" 3180/2500 тонн, довжиною 97,5 м., шириною 9 м., 35 вузлів над і 20 вузлів під водою ходу. Він може обійти навколо світу без поповнення пальним. (Дальність плавання його 30,000 м. миль з ходом 20 вузлів. Є ще атомовий підводний човен „Морський Вовк". Далі вступають до активної служби ще 2 трохи менші атомові підводні човни „Скейт" і „Свордфиш" і будуються інші трохи більші.

Святослав Шрамченко, капітан-лейтенант Української Державної Фльоти.

ЗАГАЛЬНІ НОВИНИ

Американська фльота перезброїла вже перший ескадровий міноносець-нищильник „Гаст" ракетними станками і перезброює аж 15 інших так само, як 9 кружляків. Гідрокружляк-авіоматка „Тетис Бей" перебудовано на матку гелікоптерів.

Англія, колишня наймогутніша морська держава світу, потрохи призвичаюється до ролі третьої морської держави, зменшуючи весь час корабельний склад своєї фльоти.

Совєти: З осередженням кружляків „Адмірал Ушаков" і „Жданов", 6 міноносців, більшої кількости підводних човнів і плаваючого доку, переведеного з Чорного моря, в Сасено (Альбанія), Совєти мають тепер там головну морську базу на Середземному морі. До того доходять ще 2 морські бази в Александрії в Єгипті, куди передано 2 еск. міноносці, 4 підводні човни, 6 торпедних катерів і і плаваючий док, — у Латакії у Сирії,—2 підводні човни і 6 торпедних катерів. В останніх двох випадках ці передачі носять фіктивний характер, себто підносячи єгипетський і сирійський прапори, ці кораблі залишаються совєтськими, як своїм вирядом, так і перебуванням під наказами совєтського морського командування. Цікавою є вістка з совєтської преси, що до складу червоної Балтійської фльоти вступив воєнний корабель „революційного типу" під назвою „Новик" — очевидно з якимсь новим двигуном. Совєтські підводні човни мають бути озброєні ракетами проміром діяння 750 миль. Назагал совєтські підводні човни за останній рік виявили велику діяльність по морях цілого світу.

Від „Боже царя храні" до „Ще не вмерла Україна"

(Закінчення зі стор. 2-гої)

ди й її Ради. Головним гаслом громади було: „Вільна, Незалежна, Самостійна, Суверенна й Соборна Україна".

Революція в Росії радісно нас заскочила, а національна революція й дальший розвиток подій в Україні, включно з проголошенням Самостійности України, піднесли нас на дусі й вірі-надії на краще майбутнє. Нашою мрією тепер було активно включитися до складу відновлених Збройних Сил України й ми відповідно до цього підготовляли себе з подвійною енергією.

Осінню 1917 року до табору прибув генерал Зелінський, кол. командир 6-ої Сибірської гарматньої бриґади російської армії, що його бриґаду розбито, а генерала з рештою бриґади взято в полон в початках війни. Громада дістала авторитетного командира, який твердо стояв, як українець, на самостійницько-державницьких позиціях.

Після Берестейського миру між Україною і центральними державами, 8-го лютого 1918 р., наші мрії набрали реальних форм: розпочалося формування 1-ої Синьої дивізії, на чолі з ген. Зелінським.*)

З нашої громади виділено три групи старшин, які виїхали до таборів Раштат, Вецляр і Зальцведель, як старшинські кадри дивізії. Решта старшин в громаді мали стати кадрами для проєктованої 2-ої Синьої дивізії, на чолі з підполковником Пухтаєвичем.

По закінченні формування й організації та відбуття муштри в с. Голуби, біля Ковля, на Волині, 1-ша Синя дивізія виїхала в березні 1918 року в Україну, як складова частина її відновлених Збройних Сил.

4-ий полк 1-ої Синьої дивізії, до якого я належав як командир 1-го куреня, на чолі з полк. Миколою Чехівським**), мав напрямок на Київ.

День, коли ми вирушили да нашої золотоверхої столиці, як вояки армії Української Народної Республіки, зо співом „Ще не вмерла Україна", залишився назавжди для нас „синьожупанників", як один із найясніших і найрадісніших днів нашого життя.

*) Назва „синя" від уніформи вояків — сині жупани.

**) Комендант м. Києва за Директорії. Згинув, засуджений в процесі СВУ.

ТІЛЬКИ ЗБРОЙНА СИЛА МОЖЕ ОСТАТОЧНО ЗАКРІПИТИ ДЕРЖАВНУ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ!

Інж. Іван Поритко

СТАН І ПРАЦЯ ОбВУА

Із звідомлення, приготованого на V-ий Делеґатський З'їзд

Заснована в 1949 р. нова українська комбатантська організація в ЗДА „Об'єднання бувших вояків-українців в Америці", перейняла від існуючої в тій країні від 1925 р. „Української Стрілецької Громади" не тільки всіх її членів, але й її головні ідеї та практичні завдання:

1. Плекання світлої традиції визвольних змагань українського народу, яких виявом є Четвертий Універсал про незалежність та Акт Соборности українських земель, 2. Плекання лицарсько-вояцьких чеснот, 3. Заохочування української молоді до студіювання військових наук, 4. Допомога українським воєнним інвалідам та немічним кол. украінським військовикам, 5. Об'єднання всіх кол. українських вояків, що живуть в ЗДА, 6. Співпраця зі всіма українськими організаціями для створення єдиного фронту та спільних виступів перед американцями й іншими народами.

В плеканні тривалих традицій визвольної боротьби присвячувано в ОбВУА багато уваги і робилося все можливе, щоб поставити її на належну висоту. Головна Управа ОбВУА давала почин до відзначування 40-річчя виступу Українських Січових Стрільців, 35-річчя Зимового Походу та останньо 40-их роковин віднови Збройних Сил України. Ті роковини відзначувано не тільки в осідках наших Відділів, але загалом у більшості осередків скупчення українців в ЗДА. По Відділах, як в попередніх роках, відбувалися окремі доповіді, що насвітлювали різні події визвольної боротьби. Відділи ОбВУА співпрацювали з іншими громадськими організаціями і влаштовували різні маніфестаційні свята.

У звітовому часі зрушено з місця занедбану у нас справу військового вишколу нашої молоді, заохочуючи її до студій військового діла і тому створено при ОбВУА „Стипендійний Фонд ім. Гол. Отамана С. Петлюри". Та, на жаль, на розписаний конкурс зголосилося всього 4-ох кадетів американських військових щкіл і з тих трьох не відповідали вимогам конкурсу. Уділюючи одну стипендію, все ж бодай започатковано цю потрібну акцію. В ЗДА є повна свобода й можливість військових студій, а навіть організування власних військових шкіл, тому на нас, колишніх вояках, тяжить велика відповідальність за це занедбання. Загально треба сказати, що самою політичною пропаґандою, самими курсами українознавства, чи відзначуванням різних роковин, ми не осягнемо того, що нам досягти треба. Ми мусимо тримати в переконанні наше суспільство в Америці, що добро українського народу, а теж добро американського народу вимагає, щоб і ми були у військовій підготові. Нашою вищою ціллю повинно бути зорганізування української військової школи, де виховувалися б спеціялісти військових справ головно в ділянці Сходу Европи. Покищо ми лише можемо заохочувати наших студентів військового знання в американських військових школах присвятитись студіям в цих ділянках.

Для своїх великих завдань ОбВУА, як центральна організація українських комбатантів, намагається об'єднати всіх колишніх українських вояків всіх часів та всіх військових формацій. На жаль, мусимо ствердити, що ці наші намагання досі безуспішні. Безумовно, Об'єднання б. Вояків Українців в Америці, від часу свого існування зросло та здобуло признання зорганізованого нашого громадянства. Присдналося до нас і багато колишніх вояків з тих колишніх військових формацій, що уважали за потрібне організувати свої окремі комбатантські організації для вужчих цілей. Членами ОбВУА є колишні вояки УПА і І УД УНА. Одначе, на великий жаль, і зі шкодою для успішного плекання української військової традиції, не дійшло до цілковитого організаційного пов'язання наших комбатантських організацій, як було заплянована та для чого змінено статут, дармащо цю зміну зроблено на виразне бажання Краєвої Управи Братства к. Вояків І УД УНА. Головна Управа ОбВУА зробила все можливе, щоб довести до об'єднання комбатантських організацій. Коли цього досі не осягнено — то не її вина. Всі ми свідомі того, що українська вояцька традиція є неподільна, тому й далі уважаємо, що її плекання повинно бути зосереджене в одній комбатантській організації.

Об'єднання б. Вояків Українців в Америці теж відповідально виконувало свої обов'язки у збірнім громадськім житті української громади ЗДА. Наші Відділи переводили зорганізовано збірки УН-Фонду Українського Конґресового Комітету і „Коляду" та „Писанку" ЗУАДК-у. ОбВУА є членом обох централь УККА і ЗУАДК-у від початку їх існування. В Раді Директорів ЗУАДК-у від 1931 року є нашим представником ген. пор. Ол. Загродський. Зате немає наших представників у провідних органах УККА, хоч таку вимогу вже через дві каденції ми до УККА висували та, на велике диво, на наші умотивовані звернення в цій справі, УККА навіть не відповідає.

За останній рік не було більшої зміни в членстві ОбВУА. Тепер у 14-ох Відділах ОбВУА є 822 членів. (В 1930 році було 129, 1950 — 350). В останній каденції зв'язки між централею та Відділами були живіші. Задля посилення і скріплення праці відбуто чотири районові наради (Ню Йорк, Шикаґо, Рачестер, і Филаделфія), в яких взяло участь понад 300 відпоручників наших Відділів. Члени Головної Управи брали теж участь у Загальних Зборах поодиноких Відділів. Засідань Гол. Управа відбула 7, а в тім пленарних, себто таких, в яких брали участь і члени Головної Контрольної Комісії та Головного Суду Чести — два. Вислано письм 789, а в тім 154 листів до Відділів, а отримано 527. Крім цього Секратаріят ОбВУА розіслав 3,500 закликів Суспільної Служби Комбатантів.

В 13 Відділах відбуто 174 місячних членських сходин, виголошено 78 доповідей на різні теми. Були теж доповіді, присвячені провідним особам з визвольних змагань. У звітуючім часі видано заходом і коштами ОбВУА книжку нашого побратима д-ра М. Стахова під назвою „Перша Совєтська Республіка в Україні" накладом 1,000 прим., чотири Бюлетени ОбВУА по 20 тис. прим. і 2 календарці 6 тис. примірників. З уваги на великі труднощі, спричинені обставинами на чужині, ОбВУА виконує тільки частинно видавничу працю, використовуючи сторінки періодичних журналів, чи теж ґазет. Існують теж великі труднощі у збиранні цінних матеріялів від наших визначних людей-учасників великих днів визвольної війни в Україні. Це справа надзвичайно важкої ваги, бо вже сьогодні, коли живуть ще живі свідки і співтворці цих подій — ці події є перекручувані і викривлювані, ба й свідомо фальшовані.

Нашу організаційну спроможність виказує теж збірка фондів на допомогу воєнним інвалідам, немічним кол. воякам та вдовам і сиротам по наших вояках. Наша організація кол. вояків з особливою пошаною ставиться до воєнних інвалідів, українських військовиків, що втратили своє здоровля або окалічені у збройній боротьбі, і через Суспільну Службу Комбатантів дбає за них. В праці Суспільної Служби Комбатантів беруть участь поруч з ОбВУА також Братство Українських Січових Стрільців (яке, зрештою, цілістю входить до ОбВУА), Братство кол. Вояків І УД УНА та деякі Відділи і Станиці Товариства і Об'єднання кол. Вояків УПА. Дві треті призбираних фондів призначувано до розподілу Союзові Українців Воєнних Інвалідів в Европі. Сам розподіл за звітуючий час проходив в повному порядку, бо вкінці доведено його до зосередження в СУВІ.

Зібрано Суспільною Службою Комбатантів на допомогу: в 1953, 54 і 55 рр. 22,192.-22 дол. в тім ОбВУА 16,555.08 дол. В 1956 і 1957 рр. 17,263.-25 дол. в тім ОбВУА 10,946.43 дол. Разом 39,455. 47 дол. в тім ОбВУА 27,501.51 дол.

З поданих даних виходить, що наша органіація розрослася рямками і характером своєї діяльности, мала ясний зміст праці, виправдала всім потребу свого існування і приносила користь українській справі.

ГОЛОВНА УПРАВА ОбВУА

ПОДАЄ ДО ВІДОМА, що

в днях 15-го і 16-го березня 1958 р.

год. 10-та перед полуднем

у авдиторії ЗУАДКомітету — при 866 Н. 7-ій вул.

— відбудеться —

V З'ЇЗД ДЕЛЕҐАТІВ
Об'єднання б. Вояків Українців в Америці

З ТАКИМ ПОРЯДКОМ НАРАД:

Право участи у З'їзді Делеґатів ОбВУА мають:

а) уповноважені делеґати, обрані загальними зборами місцевих Відділів з їх членів по одному на 20-ти дійсних членів з доданням по одному від Відділу;
б) члени Головної Ради ОбВУА;
в) всі члени керівних органів ОбВУА.

1. Відкриття та вибір Президії V З'їзду Делеґатів;
2. Верифікація протоколу попереднього З'їзду;
3. Звідомлення з праці:
   а) Головної Управи і Комісій
   б) Головного Суду Чести
   в) Головної Контрольної Комісії
4. Дискусія над звідомленями та уділення абсолюторії уступаючим керівним органам;
5. Вибір Головної Управи, Головного Суду Чести та Головної Контрольної Комісії;
6. Прийняття пляну праці;
7. Ухвалення висоти вписового та членських внесків;
8. Внески і запити;
9. Закриття V З'їзду Делеґатів.

Остап Тарнавський

22 СІЧНЯ 1918

Держава — мов будівля із цеглин,
що випалені у вогні сердець,
оброблений руками сирівець,
здобуваний з невиданих глибин.

Був день — мов прапор голубих вершин,
піднесений над мурами сердець,
і пісня — мов дозрілий сирівець,
оформлений у незнищимий чин.

І здвигнена у бурі революцій
не встоялась будівля молода,
та дух — запал, що спонює діла,
все тріпотить у незамовклім звуці

та й все живе цей нездоланий звук,
як гасло для живих сердець і рук.

Українська Армія відразу була соборна

(Закінчення зі стор. 1-ої)

війська, також старшина УСС, Трифон Янів, робітник з Борислава — де він вибивається на передове місце, як знаменитий організатор. В Саратові організує полонений старшина, Михайло Курах, студент зі Львова, український полк ім. гетьмана І. Мазепи в повному складі. І багато інших.

Найповажнішим виявом соборницької ідеї молодого війська було в тому часі створення в Києві Куреня Січових Стрільців, що відіграв велику ролю у визвольних змаганнях 1917/18 і дальших роках. Вже в липні 1917 року зродилася в Києві серед б. полонених УСС та б. вояків українців австрійської армії ідея створити окрему галицьку частину для боротьби за визволення українських земель з-під австро-польського панування та об'єднання їх з Україною. 13 листопада 1917 року появилася відозва „Тимчасової Головної Ради Галицьких, Буковинських і Угорських Українців", яка закликала добровольців ставати в ряди Куреня Січових Стрільців в Києві. В тій відозві написано: „...Ми галицькі, буковинські і угорські українці, сини єдиного українського народу, в цей важкий час, почуваючи свою відповідальність перед будучими поколіннями, не можемо бути тільки глядачами, а повинні взяти якнайдіяльнішу участь в творенні нового ладу на Україні і в закріпленні тих всіх свобід, які виборов собі український народ. Сповняючи цей наш святий обов'язок, ми повинні створити таку силу, яка змогла б допомогти українському народові здобути і закріпити те все, що було проголошене в III Універсалі.

Цей заклик не пролунав без відґуку. Полонені УСС та їх однодумці із б. австрійських вояків і старшин, прислухаючись до далекого золотого гомону над Дніпром, двигнулися тепер через тисячі верстов, щоб станути на службу визволеній батьківщині, в рядах українського війська. Вони прямували до вимріяного Києва, щоб віддати всі свої сили на оборону здобутої волі. Їм ніщо не стояло на перешкоді, щоб вернутися додому. Але їх не манила приємність повороту до своєї провінції. Вони були твердо переконані, що їхня батьківщина, це не тільки ця частина української землі, на території якої вони народилися. Вони однаково любили всю ту землю, де жив один український народ.

В столиці України створено передову військову формацію, зложену із галицьких, буковинських і закарпатських добровольців, яка продовжувала світлу традицію Українського Січового Стрілецтва, Маківки, Лисоні. Вона була зав'язком пізнішого полку і корпусу Січових Стрільців, які відіграли рішальну ролю в дальшій історії української революції. Це було народження і здійснення соборницької ідеї українських збройних сил ще на кільканадцять місяців до акту 22-го січня 1919.

Уже на два місяці після створення Куреня Січових Стрільців була пролита у спільних боях проти большевиків на вулицях Києва і під Арсеналом кров українського воятства уродженців із усіх земель України: Січових Стрільців, Гайдамаків із Слобідського Коша і Вільних Козаків.

Соборницький характер української армії червоною ниткою тягнувся почерез всю історію збройних сил визвольних змагань, а наймаркантнішими, найбільш відомими символами його були і загін Долуда та група Шепеля в УГА, і генерали Омелянович-Павленко та Греків, як начальні вожді УГА, і спільний похід об'єднаних Армій на Київ у 1919 р., і кінна бригада Л. Шепаровича в Зимовому поході, і VI Дивізія, насичена галичанами у 1920 році.

І ця соборність Українського Війська й стала гранітним каменем для ідеї української соборної державности та для збройної боротьби за неї — в минулому і майбутньому.

ТІ, що відійшли...

Борис Палій-Неїло, Ген.-Хор. Артилерії Армії УНР, упокоївся 5-го лютого 1956 р. в Дітройті, Міш., в 78 році життя.

Сотник Дмитро Гонта, довголітній секретар Гол. Управи ОбВУА, помер 13 жовтня 1957 р. у Филаделфії Па.

Полк. К. Василенко*)

ВОЄННІ КОМІСАРИ В СОВЄТСЬКІЙ АРМІЇ

Совєтський Союз, який перед другою світовою війною займав одну шосту частину земної кулі, з населенням понад 160 мільйонів, хоч готувався до загарбання чужих країн, але до війни не був підготовлений.

Напад на Польщу 17 вересня 1939 року, відбувся з наказу совєтського уряду, за попередньою згодою Німеччини. Збройні сили СССР блискавично зайняли намічену територію, що було легкою операцією, бо польська армія ніякого опору їм не чинила, розгромлена вже гітлерівськими військами.

Війна проти Польщі почалася й закінчилася під гаслом „Визволити братів українців та білорусів з неволі панської Польщі". На політвідділ червоної армії було покладене завдання перевести відповідну політичну пропаґанду.

„Польська кампанія для червоноармійців і старшин була певною розвагою. Нагадувала вона скоріше військові тактичні маневри, а не справжні бойові операції. Політруки та комісари мали трохи більше клопоту. Перед наступом вони провели з вояками політбесіди, на яких вияснювали мету війни. Змальовували такими згущеними фарбами нужду і відчай наших братів, що не в одного червоноармійця скотилася сльоза. Намагались вони розпалити ненависть не стільки проти польських панів, як проти українських буржуазних націоналістів-петлюрівців, що засіли в Польщі й визискували праюючий люд.

Переможно вступивши на визволену землю, вояк мав бути обережним, бо ворог в харчі насипав отрути, а крам гнилий, та й смерть мала чигати на кожному кроці, за словами політруків. Але як ти його втримаєшся, коли від пекарні несе пахощами за декілька кварталів, а глянеш в крамницю — полиці аж тріщать від краму. Довго роздумувати не було часу, бо кожен вояк знав, що совєтська сарана все підмете. Без кінця ішли „трофеї" на схід. Хто був трохи догадливіший й захватив з собою побільше грошей, той почував себе повним переможцем і визвольником.

В захоплених, чи за совєтською термінологією, визволених областях політруки, а це входило в їхні прямі обов'язки, переводили скрізь збори працюючих, на яких обіцяли рай для визволених.

Совєтський уряд, окрилений блискучою перемогою над Польщею, хоч і заявляв перед тим, що „ми й ні п'яді чужої землі не хочемо", почав дружньо натискувати на Фінляндію, щоб вона трохи відсунула свої кордони від Ленінграду. С. Ґоліков в книжці „Видающіеся побєди совєтської армії в великой отєчественной войнє", видання 1954 р. так цей момент подає: „Фінські війська розташовані біля північно-західнього кордону Совєтського Союзу, стояли всього в 32 кілометрах від великого промислового центру СССР — Ленінграду. Реакційні правителі Фінляндії за вказівками американських, англійських та французьких імперіялістів відкинули всі дружні спроби Совєтського Союзу про мирне врегулювання прикордонного питання. Фінський уряд відмовився відсунути свій кордон від Ленінграду; відмовився він і від умови про взаємодопомогу СССР".

Фінський уряд не піддавався ані шантажеві, ані провокації аґресорів. Під час дипломатичного тиску Москви на Фінляндію політруки в Ленінградській, Білоруській та Київській військових округах вже підготовляли ґрунт для майбутнього. На політзайняттях вони заявляли, що фінські імперіялісти провокують війну, щоб перешкодити мирному будівництву першої в світі соціялістичної держави. Звичайно, не тільки старшини, а й червоноармійці не вірили в аґресивність фінів. Кожний про себе думав, що, очевидно, підготовляється захват Фінляндії. Довго чекати не прийшлося.

30 листопада 1939 року вмаршуванням червоної армії у Фінляндію почалися військові дії під гаслом — „Визволити фінський народ від капіталістичного гніту". Але виявилось, що крихітна Фінляндія (три мільйони населення), це не Польща. 160 мільйоновій совєтській акулі ця пліточка застрягла в горлі. Відважний фінський народ боронив свою землю з таким завзяттям і вмінням, що совєтським безбатченкам і в сні не снилося. Совєтські війська почали терпіти невдачу за невдачею. Біля Ладожського озера в Тайпалі, 10 грудня, фінські війська нанесли нищівну поразку совєтським частинам. Після цього під Толваярві та Еґлеярві фіни знищили повністю 139 сов. дивізію; потім прийшла ще більша поразка під Суомуссуальмі 30 грудня, де фіни знищили 163 дивізію. Фінам дісталась велика воєнна здобич та кілька тисяч полонених. Блеф про всесильну червону армію розвіявся як весняний туман. Ленінградська округа не могла сама дати раду, прийшлося на допомогу вислати війська з Білоруської та Київської військових округ. Чудова лінія оборони Манергайма доповнювала бойовий дух фінського вояка. Особливо подиву гідні були відважні фінські жінки. Замасковані сиділи вони на смереках з кулеметами й чатували на непроханого гостя. В запіллі була така ж сама небезпека як і на фронті. Пересуватись відділами меншими за чоту було небезпечно.

Одного разу до рук 273 горнострілецького полку попала до полону вояк-жінка. Політкомісар, що саме нагодився, почав її лаяти найогиднішою московською лайкою та вимахувати перед нею пістолею. Фінка чистою російською мовою відповіла:

— Сховайте наґан. Фінка не ваша повія. Щастя ваше, що я залишилась без набоїв.

Полонену з наказу комісара в нелюдський спосіб замордовано.

З великими втратами, черепашим кроком, просувались

(Закінчення на стор. 4-ій)

*) Автор цього нарису-спомину — колишній високий старшина совєтської армії.

Ів. Керницький

НА БАРИКАДАХ ЛЬВОВА

(Із п'єси „Яворівський Решітник")

Встає листопадовий ранок... Густа, біла мряка стелиться довкола. На святому Юрі відозвався ранішній дзвін. Тихо, не чути стрілів... Гімназист Ромко стоїть на стійці біля віконного отвору розваленого будинку, підкотив ковнір вояцького плаща, видимо продрог від нічного холоду.

З глибини будинку виходить Михасько, обтрушує з себе солому, протирає очі.

— Здоров, козаче! — вітає його Ромко. — А ти не замерз через ніч?

— Де ж там. Я цілком не чую зимна. Зарився в солому, прикрився сірачиною і спав, як суслик. А ви всю ніч вартували?

— А так, трохи на зміну: трохи я, трохи мій товариш.

— А деж він, той ваш товариш?

— Пішов на розвідку, рознюхати, що діється довкола.

— А мені всю ніч таке снилося! Все те, що ви мені вчора розповідали: козаки, гетьмани... Січові Стрільці, — і битва на Маківці! Все, ніби живе пересувалось перед очима. А потім мені приснилась наша церковця і наш татко, ніби вони правили Службу Божу, а я, ніби, служив їм коло вівтаря і дуже дзвонив!.. А небіжка мама казали, що то не добре ворожить, коли сниться відправа в церкві...

— Так, так. Як же ти тепер дістанешся додому, на село?

— О, про те мене голова не болить! Я маю інший клопіт...

— Ну?

— Якби то роздобути хоч якого поломаного ґвера!

— Навіщо тобі ґвера?

— Бо я також українець!

— Ов! А може ти русин?

— Ні! Русини сидять в хаті за печею, або тягнуть цукор з вагонів, а українці воюють. Ой, і дурна ж моя голова! Таскав до Львова рогожі, сита-решета, незнатоньки нащо, а забув узяти що найважніше. Та ж у нас в загаті, схований новісінький австрійський ґвер! З байнетом!

— Може вернешся по нього?

— А мені не треба два рази того казати.

***

З-поза будинку висуваєтьcя богослов Палій, зарослий, розчуханий, несе на плечах кріса, як баба коромесло, трясучись від вранішнього холоду. Пре просто до клуночка з Ромковими харчами.

Палій: Ви мені лишили щось зі снідів?

Михась: Ми й туди не заглядали.

Палій: Чемні хлопці. А я тільки-що вертаюся з парку.

Роман: Та не кажи!

Палій: Слово чести! Отак торкався яитків, як тебе торкаюся.

Роман: Палію, ти герой! Як же ти відважився?

Палій: Козацька кров предків заговорила. Ну, і мряка допомогла. Ходиш у ній, як у сметані, на два метри перед носом нічого не видно... Ну, гадаю, булоне-було. Раз козі смерть. Спустився по мурі до городу, там, поміж корчиками, клумбами, засунувся на череві аж до фонтану. А там полячні — тьма-тьменна! Псовяки, Соколи, Страж Академічна — все при зброї. Ти знаєш, що я підслухав?

— Ну?

— Вони приготовляються до наступу на Політехніку.

— То наші далі тримають Політехніку?

— Таке щось з того виходить.

— О, це поважна справа! Якби їм вдалося заскочити наших зненацька й виперти з Політехніки, тоді вони мають відкриту дорогу до середмістя.

— Та вони й саме до цього шикуються.

— Палію, треба щось робити! Може наші не сподіваються атаки з цього боку?... Треба їх заалярмувати!

— Ба, але як?.. Он ще, на біду, туман сідає. Випогоджується.

— Через парк тепер не проб'ємось, про це шкода мріяти. Одинока дорога була б вуличкою Баденіх, потім скрутити на Льва Сапіги.

— Баденіх обсаджена поляками.

— Була обсаджена вчора, хто знає, чи сьогодні є. Може вони стягнули всі сили до наступу на Політехніку? Так чи так, я беру на себе завдання повідомити наших.

— Перепрашаю, а чому не я?

— Ти ходив на розвідку, тепер моя черга.

Ромко приглядається уважно Михаськові, його яворівському строєві, а в голові йому вже щось світає...

Роман: Палію, є ідея! Михаську, ти казав, що поляки не чіпали тебе подорозі?

Михась: Та ні. Я йшов собі спокійно, зі своїми пригандалами, з Янівської рогачки аж на Копиткове і ніхто мене не гальтував, не питався, куди йду.

Роман: Знаменито! Скидай тоді свою опанчу, капелюх, давай мені твої решета!

Палій: Що ж то буде за маскарада ?

Роман: Ох, який ти твердолобий! Ясно, що в такому перебранні безпечніше йти, як у цій австріяцькій „мантлі". Ну, Михаську, розмундіровуйся! Раз-два!

Михась: А нащо вам перебиратися, коли я, от, вже стою готовий?

Роман: Що ти верзеш?

Михась: Та кажу, що вам ще треба перебиратися, а я стою вбраний.

Роман: Але ж . . . ти не можеш туди йти!

Михась: Чому — не можу?.. Я знаю, де стоїть тая, як її . . Польська Техніка. Такий високий червоний будинок. Піду отою вуличкою, потім скручу направо, побіжу туди і скажу українцям, щоб малися на осторожности, бо поляки хочуть їх випхати з того будинку.

Роман: Михаську, не будь, як мала дитина. Ти не можеш туди йти, розумієш, бо, бо . . . бо ти цивільна особа, а ми — вояки і це наш обов'язок наставляти голови на небезпеку.

Палій: То війна, пане-товаришу, а з кулями нема жартів. Кропне тебе і навіть не пікнеш.

Михась: А вас скорше кропне, бо високий, а я малий.

Роман: І що ти вдієш з таким хлопчиськом?

Палій: Впертий русин, та й тільки.

Михасько використовує цей момент, хватає свої сита-решета, одним скоком перескакує мур і вже на вулиці! Роман трохи не кидається вслід за ним, та Палій не пускає.

Роман: Михаську, стій! Куди ти?

Палій: А ти куди? Як один варіянт полетів, то вже другого не треба.

Тим часом, на вулиці, розноситься безтурботнопрофесійне:

„Сита, решета, рогужки на продаж! Хто си купе, буде мав!"

Палій: Ну, й відважна біда, не їдять його мухи. Бачиш, як він спокійно собі манджає?

Роман: Палію, чуєш? Ніхто на нього не стріляє! Боже, дай, щоб він щасливо дійшов туди!

Палій: Романе, ще не вмерла наша Україна, якщо буде мати більше таких решетників.

З УСІХ ВОРОГІВ УКРАЇНИ — ВОРОГОМ ч. 1 Є РОСІЯ!

САМОСТІЙНА УКРАЇНА МОЖЛИВА ТІЛЬКИ НА РУЇНАХ „ЄДИНОЇ-НЕПОДІЛЬНОЇ" РОСІЇ!

ЗВІТ

Суспільної Служби Комбатантів

з пожертв на Дар Українському Воєнному Інвалідові та немічним кол. українським воякам, зложених у листопадовій збірці в 1956 році.

(Продовження з „БЮЛЕТЕНЮ" з 1-го листопада 1957 р.)

Кульчицький; по $1: Т. Рудакевич, Павло Квасниця, Прокіп Павлюк, Вольтер В., Т. Кульчицький, Василь Цигай, Василь Дорошенко; зб. листа 3547, Ів. Тритяк $6, зложили по $3: І. О. Тритяк по $2: Йосиф Кадило; по $1: Т. Квятковський; зб. листа 3454, Осип Бакай $7,50, зложили по $1: Осип Бакай, Петро Гомель, Іван Кушнір, Сімон М. Іван Садівник, Василь Ворецький, Василь Надрага, решта дрібними; зб. листа 3456, Іван Банах, $16, зложили, по $5: Ів. Банах, Марія Насевич; по $3: М. Курман; по $1: Петро Мельник, Теодор Малих, А. Яремко; зб. листа 3459, Осип Бережницький $5, зложили по $1: М. Сенейко, В. Гевко, В. Гевко, А. Капій, О. Бережницький; зб. листа 3460, д-р Данило Богачевський $23, зложили по $5: Павло Федьків; по $3: П. Марків, по $2: Юрій Оранський, Мирон Саґатий, П. Татарський, Василь Чередарчук, Ярослав Пенкальський; по $1: П. Дохват, Т. Кузьма, Т. Пашковський, Василь Посполирта, П. Богачевський; зб. листа 3461, Всеволод, Юрій Богачевський $2; зб. листа 3465 Михайло Вацик, $9, зложили по $2: Михайло Вацик, Дмитро Кащак; по $1: Микола Климюк, Марія Дацко, Михаюло Барган, Іван Медвідь, Теофіль Сорочинський; зб. листа 3474, Гаврило Гордієнко, $17, зложили по $2: І. Ситник, Г. Гордієнко, В. Шиприкевич; по $1: С. Крихтюк, Ф. Халус, В. Кузьмак, Б. Волків, К. Трохименко, Л. Віронт, М. Ганіна, К. Дидинський, М. Заборська, М. Никорович, Л. Татарів; зб. листа 3477, Михайло Дворіяни $2; зб. листа 3482, д-р Павло Дубас $5; зб. листа 3488, Омелян Клос $33,50, зложили по $2: Омелян Клос, В. Мельник, Лев Куц, Іван Медвідь, В. Ніткевич; по $1: Дмитро Кипюк, Онуфрій Л., Анатолій, В., Н. Н., Тома Гаврилів, Т. Дракун, Іван Шегда, Дмитро Попадюк, К. Мартиневич, М. Зубик, Г. Мандзій, М. Дзичко, Іван Капітан, Павло Гадач, Еміль Куц, Василь К., Дмитро Мельник, Осип Н., В. З., Осип Матчишин, Іван Пуздрук, Андрій Настасяк, Василь Поприч; зб. листа 3494, Семен Кривуша $10, зложили по $1: Григорій Мартинюк, Семен Кривуша, Татіяна Міщенко, Василь Филинюк, Елгаде Берзіне, Михайло Григорійчук, Анатоль Сидлер, Борис Сперкач, Любомир Пячанко, Франк Рошко; зб. листа 3502, Данило Лимаренко $3; зб. листа 3504 Стефан Лупач $45,25 зложили: $15: Українсько-американський Клюб; по $2: Іван Заприла, Мир Мацюра, Родина Степана Лупач; по $1: М. Башкевич, П. Сеньків, П. Завалюк, П. Мандзік, П. Браско, П. Сахоцький, П. Нич, П. Зазуляк, Е. Андерсон, М. Оконь, М. Мацюра, П. Пилипчук, Василь Дикий, О. Пиріг, Марія Смоль, П. Трой, П. Робак, П. Дубінський, П. Вацикевич, М. Кузик, П. Глова, Йосиф Суханик, Стефан Дик, Богдан П. Процько; зб. листа 3508, Ярослав Малай $3; зб. листа 3519, Богдан Одежинський $23, зложили по $5: М. і Б. Одежинські; по $2: Н. Процик, П. Дражньовська, П. Чайківський; по $1: Іван Леськів, Д. Стулковський, Василь Надрага, Стефан Петик, Ізидор Жилавий, Юрій Гаврилів, Андрій Головінський, Роман Максимович, П. Сиротюк, Ф. Марк, П. Стойкевич, П. Крижановський, І. Добровольська, Ірина Ільницька; зб. листа 3520, Микола Остап'як $6; зб. листа 3529 Євген Рудий $5; зб. листа 3525 Микола Прасіцький $42, зложили по $5: Ярослав Кубів, Петро Іваш, Михайло Волощук, Марія Пеленська, д-р Франц Наумин; по $2: Василь Лось, Іван Антоняк, Володимир Шиприкевич, Михайло Романський, Віктор Коваленко, Володимир Рудницький, Микола Прасіцький; по $1: Іван Антипенко, Федір Федишин, Анатоль Прасіцький, зб. листа 3535, Лука Семчук, зложили по $2; Лука Семчук, Володимир Вовнянка, Дмитро Матковський, по $1: Іван Сиротюк, Петро Прус, Іван Семчук, Анна Матковська; зб. листа 35-38, Авдій Симончук $8.05, зложили по $2: Петро Сало; по $1: Іван Ступак, Дмитро Бердан, Андрій Гнатченко, Іван Скороход, решта дрібними; зб. листа 3540, д-р Лев Смішко $10, зложили по $5: д-р Софія Смішко, д-р Лев Смішко; зб. листа 3542, Миола Спанчак $10, зложили по $3: Спанчак Ніна; по $2: Микола Спанчак, Катерина Басараб, Іван Басараб; по $1: Олюся Басараб; зб. листа 3546, інж. Володимир Татомир $5; зб. листа 3600, Об'єднання к. В. УПА, Євген Остапович $18, зложили по $2: В. Березинський; по $1: Ст. Шеремета, Алексій Філь, Богдан Дубенко, Стефан Ярема, Петро Кондрат, Любомир Трицецький, Т. Крочак, Василь Гузик, Михайло Мідзюк, Євген Остапович, Волод. Камінський, решта дрібними.

Елкінс Парк: Н. Бардаш $2;
Істон: Петро Залиба $5:
Климер: В. Греб $5;
Лечбурґ: Теодор Ковалюк $2;
Куртисвил: Михайло Пирожек $1;
Мангайм: Никифор Сліпеженко $5;
Мк Адоо: Михайло Маркусь $2;
Нантікок Катерина Сарновська $1;
Назарет, Франко Згабо $1;
Нортгемптон: Лука Демчук $2;
Ню Бриджтон: Стефан Федицький $1;
Ортанна Алон Трембов $5;
Пеннсбург: Теофіль Равлюк $2;
Потставн: Д. Голінка $1;

Питсбург: збірка під час Листопадового свята, збирали Впр. О. Двораківський і інж. Комічак $40; зб. листа 2888, Василь Головецький $10, зложили по $5: Василь Головецький; по $2: Микола Бараців; по $1: Петро Годованець, Михайло Олійник, М. Любинецький, Іван Шиян $3. Антін Луцький $2; Вм. Бутинський $1; В-во к. В 1 УД, листи ч. 3234, 3235, збірщики: М. Любинецький, Г. Смолик $47.00. зложили по $3: В. Ільницький; по $2: Е. Юхнович, П. Велгош, В. Джуган; по $1: проф. М. О. Малюк, В. Стефанишин, Т. Коніцький, М. Юхнівський, В. Коваль, В. Бонько, Ірко Микола, М. Дзядек, О. Бачинський, М. Баган, П. Крупа, М. Майнош, К. Посолайко, С. Коваль, Х. У., П. Щерба, І. Гіщак, Ю. Челепіс, С. Блашків, І. Белз, М. Львівський, М. Добрянський, Б. Маланчук, І. Хоменець, І. Сало, Ю. Вертелецький, Д. Гошва, В. Бабурчак, Д. Гнатів, М. Салагуб, М. Пиптик, Ф. Скрип, С. Рибчанський, С. Ьгушак, П. Перкун, Ю. Турчин, Г. Смолин; по $0.50 Н. Н., Н. Н.;
Редінг: Майор Павло Рубан $5;
Стевартстави: В. Гекнер $3;
Труп: Теодор Хомин $2;
Шарисвил: П. І. Яновскі $5;
Скрентон: Алиян Олексин $1;

РОВД АЙЛЕНД:

Ворвік: Володимир Костів $1;
Вунсакет: Михайло Вітушинський $2, Катерина Турин $1;
Павтукет: д-р Еміль І. Клюфас $5;
Сентрал Фоллс: І. Повх $5;

ТЕКСАС:

Гюстом: Артемій Газдинин $5;

ЮВА:

Юва Сіті: Михайло Гловяк $3;

НОРТ КАРОЛАЙНА:

Вейнвил: Павло Паньків: 5;
Релайг: Марта Процьків $6;

МІННЕСОТА:

Міннеаполіс: зб. листа 2490, Відділ УНС, 345, Мик. Вербуш $11, зложили по $1: Максим Амброзяк, інж. Олександер Гайдай, Степан Гринчишин, Ганна Девіс, Микола Дербуш, Михайло Каркоць, Петро Кольба, Олекса Палатюк, Марія Процай, інж. Володимир Романовський, Микола Якимець;

НЮ ЙОРК

Ню Йорк, Н. Й.: 1. Пожертви поза збірковими листами: збірка біля укр. церков у Ню Йорку $220,83, збірка біля церкви св. Миколая у Бруклині (Л. Баранська) $36,00, Кред. Кооп. „Самопоміч" $50, парафія Гиксвил (о. А. Куцпак) $28. Відділ УНС 204 $25, Відділ УНС 5 $10, пп. Я. і О. Никифоряки замість квітів на могилу бл. п. О. Крушельницької $25, пп. Л. і П. Постолюки замість квітів на могилу бл. п. М. Давибіди, пор. УГА $5; 2. Датки на збіркові листи: зб. листа 2705, П. Ординський $1; зб. листа 2709, В. Косаренко-Косаревич $2; зб. листа 2715, О. Круглий $3, зложили: О Круглий $2, О. Кругла $1; зб. листа 2718 П. Шпірук $5; зб. листа 2721, М. Близнак $10, зложили: по $1: Г. Ґаллацкі, І. Конан, Г. Фойніскі, Б. Бар, М. Коминар, І. Драдускі, П. Дамм, І. Крочак, О. Кулинич, Марків; зб. листа 2723, М. Слюзар $11, зложили: $5 С. і М. Слюзар, по $2: В. Квасній, С. Бродик, Гошовський; зб. листа 2724, Б. Барвінський $1; зб. листа 2727, О. Гладишовський $1; зб. листа 2737, Ю. Богун де Ларе $3; зб. листа 2743 А. З. Івасишин $1; зб. листа 2744, М. Галій $12,50, зложили по $2: Д. Бончук, А. Енґель, по $1: М. Галій, М. Зеленська, Ю. Зеленський, Ю. Щербан, В. Гурко, І. Янцевич, З. Туркало, О. Мовчан, $0.50 М. Щербан; зб. листа 2747, А. Гончар $9,50, зложили: $3 А. Гончар, по $2: І. Шох, М. Гарец, по $1: К. Паньківський, М. Ревенко, $0,50 Я. Танцюра; зб. листа 2749, Я. Гриневич $5, зложили: $2 Д. Залізняк, по $1: Я. Гриневич, М. Задор, С. Чучман; зб. листа 2р50, А. Валійський $10, зложили по $2: М. Ветухів, Г. Марчак, по $1: М. Валійська, А. Валійський, М. Дзябенко, І. Лютий-Лютенко, В. Никрицький, І. Замша; зб. листа 2751, Д. Захарченко $7, зложили $2 Д. Захарченко, по $1: Д. Витвицька, Я. Балабан, підпис нечиткий, М. Шарон, М. Головей; зб. листа 2752, М. Михайловський $13, зложили: $5 М. Ольховий, $2 М. Омелянович-Павленко, по $1: о. П. Стельмах, О. Арликін, о. З. Ковальчук, М. Михайловський, М. Михайловська, В. Кузнеців; зб. листа 27-53, М. Зайцев $3: зб. листа 2755 Г. Маслівець $6, зложили: $5 А. Забігайло, $1 Г. Маслівець; зб. листа 2756, К. Марущак $9, зложили: $3 К. Марущак, $2 В. Залітневич, по $1: П. Трущенів, В. Косарук, Л. Власенко, В. Павленко; зб. листа 2758, А. Зубенко $1; зб. листа 2760, І. Мирошниченко $4, зложили: $2 І. Мирошниченко, по $1: А. Мирошнечінко, В. Павленко; зб. листа 2762, О. Логуш $1; зб. листа 2764, Я. Удич $5; зб. листа 2765, Т. Тарахівський $13,50 зложили по $1: М. Семків, В. Еліів, М. Подоляк, П. Данилів, К. Рубанко, М. Бойчук, О. Харук, Ю. Дутко, В. Зилінський, О. Маркуш, А. Хребтов, В. Кузьма, Т. Тарахівський, $0.50 І. Ільницький; зб. листа 2767, К. Трухла $7, зложили: $3 К. Трухла, $2 І. Трухлий, по $1: Н. Гучапська, М. Коваленко; зб. листа 2771, В. Ставинський $5: зб. листа 2780, Л. Панасенко $2, зложили по $1: Л. Панасенко, П. Козорог; зб. листа 2786, І. Овсяник $1; зб. листа 2788, Ю. Налисник $1; зб. листа 2792, Ю. Нещадиленко $1; зб. листа 2793, С. Никифоряк $5,50, зложили: $2 С. Никифоряк, по $0.50: А. Никифоряк, О. Крушельницька, С. Крушельницька, Л. Крушельницький, Л. Курдидик, І. Копачинська, Н. Н.; зб. листа 2797, В. Калина $4, зложили по $1: О. Калина, В. Калина, М. Калина, Я. Калина; зб. листа 2803, Н. Кокольська $6, зложили: $2 Ст. Данилевич, по $1: Н. Кокольська, М. Кокольська, Г. Кокольська, Т. Кобрин; зб. листа 2804, С. Возняк $4, зложили по $2: М. Росечинський, М. Крупчин; зб. листа 3250, О. Калина $5, зложили по $2: О. Калина, М. Волошин $1 Д. Капелюх; зб. листа 3251, І. Голюка $16,20, зложили: $5 Я. Форович, по $2: І. Голюка, А. Цап, по $1: Д. Капелюх Г. Гермак, І. Гарфінкель, М. Галичин, Н. Криклива, $0.70 Є. Бачинський, по $0.50: Н. Посіцьорко, І. Суска, по $0.25 Нуся Удана; зб. листа 3252, О. Карпинець $1; зб. листа 3253, П. Кучма $30, зложили: $15 Відділ 361 УНС, $2 А. Миронович, по $1: І. Галичин, М. Лисогір, П. Кучма, В. Барагура, М. Малетич, Н. Скодзінська, Д. Сосяк. В. Лазута, С. Яловега, Й. Івах К. Гнатяк, В. Вишиваний, І. Пригода; зб. листа 3355, І. Сквіртнянський $9, зложили: $5 Відділ 46 УНС, по $1: І. Сквіртнянський, М. Цуньовський, Б. Карпевич, М. Ґенза; зб. листа 3367, О. Соневицька $1; зб. листа 3368, З. Онишкевич $2; зб. листа 3371, д-р Н. П. Гайворонська $10; зб. листа 3372, Д. Витвицька $25, зложили: $2.50 Д. Витвицька, по $2: П. Дармограй, О. Ляшкевич, І. Печко, М. Витвицька, Куровицький-Бачинський, по $1: Й. Цісик, Д. Уманців, Н. Кузьмич, М. Савицький, П. Згоба, Н. Данилишин, Н. Негода, Н. Захарчук, Ю. Коссак, М. Ромашко, Н. Вуйків, Н. Клецор, $0.50 М. Пришляк; зб. листа 3375, І. Лозинський $5, зложили: $2 І. Лозинський, по $1: Б. Дзерович, М. Чабан, О. Дешко; зб. листа 3377, О. Васьків $16,20, зложили: $3 Р. Боднар, $2 О. і В. Явшин, по $.50: Є. Костик, Р. Левицький, $1,20 М. Чорнодольський, по $1: О. Васьків, Л. Каблак, Й. Кріпацький, К. Ольшанівський, Й. і К. Турчин, Й. і З. Гулей, В. Гентиш; зб. листа 3379, М. Чопик $11, зложили: $5 Відділ „Провидіння" ч.206 $1,25 О. Кузьмин, по $1: І. Осадчук, І. Петрина, Р. Корицький, С. Ровдич, $0.75 М. Чопик; зб. листа 3381, О. Гладишовський $1, зложив $1 П. Короповський; зб. листа 3387, О. Жук $2, зложили по $1: О. Жук, Р. Левицький; зб. листа 3388, В. Гасій $3, зложили: $2 В. Гасій, $1 П. Марко; зб. листа 3395, М. Близнак $1; зб. листа 3398, М. Шпитко $7.50, зложили: $3 Українська Буковинська Громада, по $1: Н. Жукович, М. І. Шпитко, о. О. Іванюк, М. Швайко, $0.50 І. Новосільський: зб. листа 3403, К. Шинкар $8, зложили: $2 К. Шинкар, по $1: М. Туранський, Ст. Бемко, С. Жидовський, Д. Заверуха, І. Саламаха, Д. Мазур; зб. листа 3414, К. Пелешок $2; зб. листа 3445, Я. Чиж $10, зложили по $5: Я. Чиж, М. П. Туркало-Фуркаловська; зб. листа 2717, С. Єфремов $5; зб. листа 2728, Я. Фартушний $3. зложили: $2 С. Татаринська, $1 Я. Фартушний; зб. листа 2729, Б. Фостяк $16, зложили по $5: І Драґан, С. Литвиненко, по $2: Б. Фостяк, Т. Качалуба, по $1: І. Голюка, В. Одежинський; зб. листа 2730, Е. Дешко $2; зб. листа 2731 Д. Дмитренко $3; зб. листа 2732, А. Дорошенко $1; зб. листа 2733 О. Черкасевич $6, зложили: $3 О. Черкасевич, $2 І. Соломаха, $1 К. Мусійчук; зб. листа 2738, Ст. Безлюда $5; зб. листа 2741, Д. Бакевич $5; зб. листа 2754, Ю. Микитенко $3.10; зб. листа 2776, І. Козак $9, зложили: $4 О. і Р. Мариновичі, по $2 І. Козак, Й. Вишневецький, $1 В. Сохан; зб. листа 2777, М. Рибачук $5; зб. листа 2789, І. Назаркевич, $18, зложили по $2: І. Назаркевич, О. Мудрик, по $1: І. Сирко, Й. Матвіїв, І. Нивальчак, Я. Черепанич, О. Гаврилюк, Н. Надольський, О. Стецюк, В. Ніп, М. Голубінка, Я. Назаркевич, М. Букало, С. Сусь, Гр. Федик, М. Дрогобицький; зб. листа 2794, С. Нечипорук $3; зб. листа 2800, І. Домбчевська, Ю. Навроцький; зб. листа 3348, М. Демидчук $12, зложили по $2: М. Демидчук, А. Данильчук, О. Пирожинська, І. Ластовецький, по $1: К. Галич В. Музак, П. Пишний, А. Олексюк; зб. листа 3349, Д. Лясевич $10, зложили по $2: Д. Лясевич, М. Баран, по $1: І. Хромишин, М. Крук, К. Козак, І. Ткачук, В. Танасійчук, М. Ціхоцький; зб. листа 3363, Ю. Фединський $1; зб. листа 3364, С. Теслюк $9, зложили: $2 Г. Пиріжок, по $1: С. Теслюк, Т. Павлик, Я. Стирко, І. Гумовський, Г. Салюк, В. Жуковський, С. Лисяк; зб. листа 3369, Я. Лісовець $10, зложили по $1: Я. Лісовець, С. Лісовець, М. Олинець, Л. Закревська, Н. О. Карп'як-Бенцаль, М. Хрущ, І. Кашубинська, Ю. Струтинська, В Гентіш, Б. Лісовець; зб. листа 3370, О. Рак $7, зложили: $5 Б. Рак, $1 М. Федишин, по $0.50 М. Лепка, Ю. Чанда. $0.50 М. Лепка, Ю. Чанда; збір листа ч. 2714 І. Кобзяр $5.

ОГАЙО:

Кентон: зб. листа 2829, Відділ УКК, Іван Фінковят $21, зложили по $1: Іван Фінковят, Петро Бабич, Василь Печежок, Василь Содук, Стефан Ґудз, Дмитро Поліщук, Микола Куціль, Катерина Скубяк, Микола Смиталюк, Володимир Опришко, Михайло Бурий, Микола Босий, Марія Соловій і Ольга Фіс (Фултон), Петро Гудзовський, Іван Демчишин, Стефан Домчак, Богдан Маланій, В. Качмарський, Гр. Ільницький, П. Захаревич, решта дрібними; зб. листа 2830, Іван Іваницький $7; зложили по $2: Іван Іваницький, Володимир Волощук, Федір Вічук; по $1: Володимир Яцикевич;

ПЕНСИЛВЕНІЯ:

Филаделфія: Українське Лікарське Товариство, Філія $20; д-р Євген Новосад (зб. л. ч. 3516) $5; Павло Вілинський;

ВІСКАНСИН:

Мілвокі: зб. листа 2926, Відділ УКК, Микола Бурда $12, зложили по $1: Микола Бурда, Назар Праско, Йосиф Кінаш, Василь Нагірняк, Дмитро Глушко, Теодор Борсук, Максим Місюрак, Ілько Тимнешак, Микола Петренко, решта дрібними; зб. листа 2927, Богдан Тишинський $3, зложили по $1: д-р Богдан Давидович, Теодор Пискір, Богдан Тишинський, Відділ УКК, Микола Бурда, зб. листа 2926 $12, зложили по $1: Микола Бурда, Назар Праско, Йосиф Кінаш, Сасиль Нагірняк, Дмитро Глушко, Теодор Борсук, Максим Місюрак, Ілько Тимчишак, Микола Петренко, решта дрібними; зб. листа 2927, Богдан Тишинський $3:, зложили по $1: д-р Богдан Давидович, Теодор Пискір, Богдан Тишинський;

МІШІҐЕН:

Дітройт: Відділ ОбВУА, зб. л. 2425, Маркіян Кардашенко 6.00 зложили по $1: І. Федоренко, Л. Футала, Ф. Токарчук, І. Єфеменко, В. Гайдарчук, М. Кардашенко; зб. листа 2426, А. Когут $3; зб. листа, 2427, Стефан Левкут $107.75, зложили: по $3: Стефан Левкут; по $2: Іван Слуп, Петро Кізель, Василь Ганко, Алекс Червак; по $1: Мік Мазурчак, Михайло Залопаний, Михайло Ігнязюк, Теодор Н., Данило Кротко, М. Коваль, Максим Дудун, Іван Боднар, Петро Сана, Гр. Таликовський, Г. Певчак, Андрій Кульчицький, М. Мойсюк, Амброз Пшиничний, Іван Свиданс, Петро Громяк, С. О., Василь Захарійчук, Андрій Сисак, Микола Мацуський, Михайло Пичар, Іван Левандовський, Адам Дутко, Михайло Булаковський, Михайло Михайленко, Василь Вирчак, Дмитро Стецик, Теодот Торський, Григорій Косюк, Мирослав Тарнавський, Михайло Н., Василь Єровський, Володимир Вознік, М. П., Андрій Малиняк, Іван Заблоцький, Василь Хомин, Е. Ц., В. Лініцький, Петро Голій, П. Галиш, Тимко Березюк, Василь Папіж, Іван Н., Карль Запотни, Йосиф Масляк, Стефан Зальопаний, Володимир Дідик, Григорій Іваськів, Юрій Новак, Д. Дубрівний, Іван Іванців, С. Малаховський, Іван Вишатицький, Дмитро Варан, Ів. Столяр, Микола Мощук, Павло Васельчук, К. Ігнатюк, П. Баран, Євген Перейма, Дмитро Федорко, М. Вацик, А. Куляґа, Д. Сасчук, Василь Цимбалістий, Е. Смолій, Франк Гузіль, П. Рогатинський, Г. Ясінський, Д. Релюх, о. В. Возняк, Т. Чикета, Стефан Колісник, Іван Квасніцький, О. Ткачук, П. Ференс, В. Приймач, Йосиф Постоловський, Василь Футала, Василь Слюсарчук, Володимир Крамарчук, Омелян Хруль, А. Горбаль, Теодор Королишин, Б. Петріна, Євген Зубальський, В. Чавс, по $2: Василь Довгань, В. Кокорудз, Павло Васильчук, решта дрібними; зб. листа 2431, Микола Лисий $45.50, зложили по $5: Микола Лисий; по $2: Валентина Савчук; по $1: Таня Тимченко, Теодор Кащук, Іван Лисий, Василь Коцелко, Петро К., Петро Гушак, Д. Несчесьляк, Дмитро Кущак, Василь Слободян, Іван Шикула, Іван Вільховий, Анна Безушко, Ст. Маційовський, В. Кушнір, В. Лисий, Дмитро Полівців, Михайло Слонський, Йосиф Карпінський, Г. Махиня, О. Мальківський, В. Савчин, М. Опришко, Г. Курилів, Антін Курбак, П. Микита, Микола Вулян, Олекса Депутат, Микола Головка, Григорій Бісик, Василь Стрілецький, Борис Косович, Іван Спальський, Іван Ваверчак, Ів. Устіяновський, Андрій Кіналь; зб. листа 2432; д-р Франц Липецький $7, зложили по $3: Адам Липецький; по $2: Франц Липецький; по $1: Петро Казанівський, Марія Липецька; зб. л. 2433, Іван Мурга $2; зложили по $1: Григорій Захарчук, Іван Мурга; зб. листа 2434, Володимир Несторович $3,25, зложили по $1: В. Ґулай, А. Цісосук, Володимир несторович, решта дрібними; зб. листа 2435, Василь Іванюк, зложили по $5: Іван Гергелюк; по $1: Василь Іванюк, Федор Мельничук, Ярослав Валакзб. листа 2436, Денис Несторович $7.50, зложили по $2: Богдан Несторович, Роман Вольний, Богдан Несторович; по $1: Іван Гриньків, решта дрібними; зб. листа 2438, Александер Наконечний $3; зб. л. 2439 Василь Маріяш $6: зложили по $1: Осип Королишин, Богдан Кудрик, Адріян Млюй, Роман Чучман, Микола Семеґен, Василь Маріяш; зб. листа 2440, Іван Петращук $1; зб. листа 2441, д-р Іван Розгін $2,50, зложили по $1: Іван Розгін, Ф. Федоренко, решта дрібними; зб. листа 2442, Василь Решетилович $18.50, зложили по $2: Петро Богданович, Василь Решетилович; по $1: Василь Порнич, С. Т. Черник, Іван Федчишин, М. Іванчук, Андрій Вовк, Адам Савка, Атанас Слюсарчук, Стефан Риматин, Григорій Галяженко, Михайло Гемкин, Александер Камінський, Микола Кавка, Мирослав Сяванко; зб. листа 2443, Василь Сабатюк $2; зб. листа 2445, Ілля Семеґен $2; зб. листа 2446, Роман Федик $4, зложили по $2: Роман Федик; по $1: А. Романенко, А. Задорожний; зб. листа 2447, Роман Юшкевич $24, зложили по $5: Роман Юшкевич; по $3: Теодозій Таркович, Іван Семеґен; по $2: Андрій Дяків, Б. Соя, Т. Білоскурський; по $1: Семен М. Крупка, Василь Яворський, Микола Швець, М. Гомб, Євген Лятишевський, Т. Чикета, Іван Стефанюк; зб. листа 2448, Дмитро Осадчук $1; зб. листа 2449, ген. Александер Вишнівський $2; зб. листа 2450, д-р Петро Біланюк $5, зложили по $2: П. Біланюк; по $1: Лідія Терлецька, Олекса Біланюк; зб. листа 2451 Іван Білоус $17, зложили по $5: Василь Цимбалістий, Андрій Градовський; по $3: Лев Чучман; по $1: Іван Білоюс, Василь Шипак, Микола Дякун, Олег Кудрик; зб. листа 2452, Василь Білинський $2: зб. листа 2453, Іван Богач $1: зб. листа 2454, Пилип Гайда $8, зложили по $2: Пилип Гайда; по $1: Ігор Гайда, С. Кравчишин, Н. Дідуник, П. Захарій, В. Лисий, Теофіль Швайкун; зб. листа 2455, Роман Будзяк $5, зложили по $1: Євгенія Будзяк, Роман Будзяк, М. Бучак, Роман Будзяк, решта дрібними; зб. листа 2457, Григорій Голман $5; зб. листа 2458, Євген Драґінда $3; зб. листа 2459, полк. Дмитро Жупінас $60:50, зложили по $5: Александер Крушинський; по $2: Василь Лазечко, Євген Попаца; по $1: Федір Погорілий, Роман Кондрашків, Василь Огродник, Д. Лазара, Богдан Косак, Василь Черненко, П. Марціпів, Е. Цюра, Микола Ліщинський, Іван Китастий, Петро Гончаренко, Володимир Кучер, р. Китастий, Д. Черненко, А. Меляович, М. Неметинський, П. Потапенко, О. Смирченко, В. Мазуркевич, Ніна Малець, Василь Колосюк, Йосиф Діхтар, Пилип Місьона, Д. Островерха, Іван Куба, Алекс Болонов, Х. Романчак, М. Пахолок, Павло Ферко, Александер В., І. Рожок, М. Дмитрів, С. Савчин, Лука Флис, Т. Панчак, М. Приходько, В. Нісс, А. Войцпна, М. Петрушка, П. Паньчик, Борис Іваницький, Дмитро Жупінас, решта дрібними; зб. листа 2460 Матвій Йоакимович $12, зложили по $3: Ірина Чучман, по $1: Л. Чучман, Юрій Керелюк, Фр. Іванчук, Л. Рапп; зб. листа 2461 Омелян Каранець $2, зложили по $1: Дмитро Кузів, О. Каранець; зб. листа 2462, інж. Роман Крохмалюк $8.50, зложили по $2: Р. Крохмалюк; по $1: Євген Лятишевський, А. Камінський, О. Серафин, В. Петріна, В. Рижий, решта дрібними; зб. листа 2463, ген. Михайло Крат $3, зложили по $1: М. Крат, Є. Крат, Н. Черняк; зб. листа 2464 Павло Котовський $1; станиця Братства кол. Вояків 1 УД УНА листи ч. 3102-3104, 3106-3112, збірщики Я. С. Кривий, Б. Середюк, Н. Н., Б. Скасків, В. Левицький, А. Полаташ, М. Тришневський, О. Ворик, Я. Никифоряк, І. Сливка $245.30; дохід із імпрези влаштований Станицею Братства кол. Вояків 1 УД УНА в ЗДА в Дітройті $150; по $5: М. Заблоцький, Я. С. Кривий, Б. Корчак, С. Борик, І. Сливка; по $3: А. Білоус; по $2: М. Витягловський, Р. Вараник, Е. Середюк, Г. Савірка, І. Мелимука, В. Скасків, А. Палаташ, Я. Никифоряк; по $1: І. Гайда, С. Скипакевич, Я. Репета, В. Щур, В. Груник, В. Рубащий, М. М. Максимюк, М. Кавецький, З. Брездень, О. Процик, Л. Гевко, П. Гайда, В. Шкудор, Р. Пачовський, І. Домшак, В. Раковський, Р. Калисяк, М. Цал, А. Крупський, Я. Малиновський, М. Кавка, Я. Яцків, О. Депутат, М. Томин, Р. Клепарівський, Ю. Вірстюк, С. Скасків, П. Фіцай, Григорій О., В. Гриньків, С. Золочовський, М. Воронович, С. Кравчишин, В. Дигдало, Д. Івасишин, В. Івашко, М. Лелета, В. Бабій, Я. Дужий, В. Бук, В. Стрихар, В. Патира, Б. Макольондра, Б. Левицький, Н. Н., П. Коник, В. Рижий, П. Трешневський, О. Бойчук, І. Рудий; по $0.50: О. Пинопада, Н. Н., Й. Крупка

ПЕНСИЛВЕНІЯ:

Филаделфія: Братство кол. Вояків і 1 УД УНА в ЗДА, листи чч. 3001-3006, 3008-3010, 3012-3014, 3018-3024, 3026, збірщики М. Гись, М. Швець, В. Матісвич, В. Артимишин, Р. Мацьків, Я. Бобинський, О Лисяк, І. Ракочий, В. Степанишин, І. Сирота, Г. Похожай, В. Лотоцький, В. Ляцик, М. Ліщинський, І. Скіра, Р. Клос, В. Карп'як, М. Вілик, В. Войціх, Е. Левицький $525, по $10: М. Насевич, Я. Ваглай; по $5: Р. Мацьків, В. Артимишин, Т. Вак Бойчук, Еко-склеп з меблями, Ю. Артимишин, Л. Кушнір, М. Гись, А. Дорогий, Я. Мартинович, С. Новаківський, Франклін Бір Дістрібюторс, Богачевський-Рогач С-ка, Споживча крамниця „Одеса", Н.Н., С. Сеньків, І. Дуда, Рогач Рієлті Ко., ААА-Шу Рефін. Ко. Інк., В. Лотоцький, С. Мазурок, І. Скіра, Г. Похожай, Я. Бобинський, Українська Кооп., М. Кушнір, Я. Бобинський, А. Вданий, М. Ліщинський, Л. Чепіль, В. Заброцький, В Карп'як; по $3: Я. Бернадин, І. Медвідь, Л. Світенко, „Фортуна", П. Тарнавський, М. Попик, М. Кузьма, М. Мак, Л. Бобинський, М. Швець, В. Войціх, В. Ляцик, М. Вілик; по $2: Т. Чужак, В. Гарасевич, М. Ласіка, Р. Флюнт, С. Гвіздь, „Ельдорадо", В. Мелько, М. Подоляк, М. Солтис, Г. Довгий, С. Кабля, В. Тараско, Федак, А. Піджак, А. Дуда, Т. Дуда, М. Пацира, С. Білик, І. Паславскі, В. Матісвич, Білинський, Яремко, Качанівський, Н. Н., В. Мекуха, В. Мацюк, П. Кірик, В. Колінко, Ярослав Р., І. Ракочий, І. Станько, Венжик, Н. Н., І. Сирота, М. Федів, мгр. Микола Б., М. Боднар, Д. Недорода, В. Мельник, А. Бонцарівський, О. Петрович, О. Микита-Крушельницька, О. Скульський, І. Сівак, С. Данилів, О. Лисяк, Х. Боднар, В. Загасайло, Володимир В.; по $1.50: Б. Стефанишин; по $1: О. Недорода, З. Фещак, Я. Фещак, Х. Корецька, В. Пирський, Я. Масюк, І. Шумська, Я. Жмуркевич, В. Мир, Б. Ставничий, І. Ставничий, Н. Н., М. Сутко, С. Ковалишин, Романів, Д. Ваглай, Я. Левицький, І. Голинський, М. Шмотолоха, Ю. Дацко, Я. Петрів, С. Фетич, І. Чопко, П. Кучеряний, Безрукі, Сідорський, П. Йордан, М. Рунитович, Я. Козел, М. Мартиневчи, С. Кушнір, З. Лялавський, Ю. Луцишин, В. Петрів, В. Яремович, В. Іваськів, Н. Н., Г. Гарматій, В. Кравчик, І. Лазоришак, К. Брохурський, П. Осарчук, Ю. Ружило, І. Шечан, Н. Безборотько, Терпелюк, О. Лесь, В. Нич, М. Боднар, С. Дубіль, М. Лукавський, Н. Н., А. Крупа, С. Семків, Е. Козак, Корашек, В. Козак, З. Завадович, С. Курчаба, Н. Н., Сілецький Я. Масюк, В. Пирський, К. Возьна, І. Петровська, П. Весна, Костюк, О. Зелінський, Л. Іваснищький, В. Бакун, М. Рудий, Я. М. Береза, Б. Казанівський, О. Комаровський, Т. Филипович, О. Филипович, Р. Клос, П. Миськів, О. Швед, В. Воробець, Л. Іваськів, М. Ліщинська, Е. Труш, Г. Мічел, В. Осідач, М. Тарнавський, В. Табор, Р. Колодій, І. Пеленський, І. Джімблік, І. Гасин, І. Харамбура, С. Бродин, М. Лясота, В. Бумс, С. Уришок, І. Качмар, М. Абрисовський, М. Стефаницин, В. Надрага, Д. Сенюх, Р. Вомцель, П. Безпалько, М. Регуш, Н. Н., І. Взовий, В. Варан, О. Павлик, Л. Вілинський, Г. Долинський, Г. Долинський, П. Дорогий, М. Сапіга, О. Харичко, О. Бережинський, М. Кіцула, Д. Войт, М. Остап, Е. Труш, Я. Косоля, Г. Куць, І. Раковскі, Н. Н., Криляк, М. Клос, Р. Вувай, Д. Харина, М. Кузишин, В. Варвара, М. Івасів, В. Гавриляк, В. Пряска, І. Станько, М. Ярина, В. Данилюк, Г. Москалюк, І. Возьний, І. Юра, Н. Н., В. Сенів, Н. Н., Ф. Унґурян, Грималяк, В. Михайлишин, Д. Лоїш, І. Кісь, П. Лісний, П. Ямнюк,

РЕШТА НЕПОМІЩЕНИХ ТУТ ПОЖЕРТВ НА УКРАЇНСЬКИХ ВОЄННИХ ІНВАЛІДІВ, БУДЕ ВИДРУКОВАНА В НАЙБЛИЖЧОМУ ЧАСІ.

ТІЛЬКИ ДЕМОКРАТИЧНИЙ УСТРІЙ РІДНОЇ ДЕРЖАВИ ЗАПЕВНЯЄ ПОВНУ ВОЛЮ НАРОДУ Й ОДИНИЦІ, ГІДНІСТЬ ЛЮДИНИ Й ПОШАНУВАННЯ БОЖИХ ТА ЛЮДСЬКИХ ЗАКОНІВ!

ВОЄННІ КОМІСАРИ В СОВЄТСЬКІЙ АРМІЇ

(Закінчення зі стор. 3-ої)

совєтські війська. В захоплених селах не зустрічали вони ані живої душі. Скрізь була пустка. Чисті подвір'я, отоплені корівники та стайні, гарненькі хатки, в яких було залишено радіоприймачі, кравецькі машинки та посуд, були єдиними свідками заможности цієї покривдженої природою країни.

— Де ж ті люди, що ми їх визволяємо? — Часто питалися червоноармійці один одного.

Безглуздість гасла про визволення була очевидна. В грудні місяці, коли червоне військо особливо понесло великі втрати, прийшлось замінити гасло на „Відомстити зарвавшимся фінським імперіялістам!" Сам центральний орган партії підсилив невдоволення. В газеті надруковано, що Гітлер виїхав оглядати передові позиції на французькому фронті.

— Що вже говорити про Сталіна, коли й генералів на передовій лінії ніхто у нас не бачив. — Чути було ремствування збоку вояків.

Залізного наркома оборони Климентія Ворошилова замінено на командуючого Київської військової округи ген. Тимошенка. Але за німецькою порадою фінський уряд погодився на мир, який і був підписаний 12 березня 1940 року. За мировою угодою совєтсько-фінський кордон було відсунено на 150 кілометрів далі на північ від Ленінграду.

Досвід совєтської авантюри в Фінляндії показав, що збройні сили СССР ні для нападу, ані для оборони не підготовлені. Почалася спішна реорганізація всієї військової машини, але неочікуваний напад „заприязнених" німців не дав перевести в життя намічених заходів.

Несподіваний і раптовий напад гітлерівської Німеччини на СССР 22 червня 1941 року розпочався о 4-ій годині ранку гарматною канонадою та штурмом танкових з'єднань, фронтом понад три тисячі кілометрів, від Беренцового до Чорного моря. Заревіли гармати не лише німецькі, а й фінські та румунські. Одночасно німецькі бомбовози засипали бомбами різного калібру летовища та воєнні об'єкти: Мінська, Житомира, Коростеня, Києва, Одеси, Миколаєва, Севастополя, Ленінграду та Мурманська. З 51 авіобриґади, в штабі якої перебував тоді автор цих рядків, не піднявся в повітря ані один літак. Хвалені „сталінські червоні соколи" брухтою валялись на розритих ворожими бомбами аеродромах.

На німецький напад партія зареагувала по різному. В партійних та урядових колах учинився переполох; почалася паніка. Серед війська запанував пораженський настрій. 12 генералів Білоруської військової округи, на чолі з генералом панцерно-танкових частин Павловим, добровільно здалися до полону з наміром формувати визвольну армію. Військо багнети в землю й теж до полону. Лише політкомісари з енкаведистами в панічному страху летіли стрімголов на схід. В цей час навіть появився дотеп, що „комісари й енкаведисти поспішають під Ташкент родіну захищать".

3-го липня 1941 р. Сталін голова Державного Комітету Оборони, виступив з промовою „до народів СССР", в якій накреслив основні напрямні „стратегії активної оборони". Він закликав: в загрозливих ворогом районах зривати й палити все підряд. Ворогові лишати спалену землю. Панікерів нищити безжалю. В запіллі ворожому утворювати партизанку.

16 липня 1941 р. в збройних силах Совєтської держави, замість органів політичної пропаганди створено Інститут воєнних комісарів. Воєнні комісари, це вже не політруки пропаґандисти, а офіційні представники партії й уряду в армії, фльоті та летунстві. Воєнкомам надано необмежені права. Вони мали скріпити дисципліну й порядок у війську, очолити політично-виховавчу роботу, карати й милувати за власним поглядом. Це були диктатори, від волі яких залежала доля командира й всієї частини, на чолі якої вони стояли. Новий дисциплінарний статут за найменшу провину накладав найбільшу кару. Самовільне відлучення, більше як на дві години, вважалося кримінальним злочином й тягло за собою віддання до суду військового трибуналу, відлучення більше як на добу, вважалось дезертирством і каралось розстрілом. „Забороняється залишати поле бою для супроводження поранених „вказує ст. 30 Бойового статуту піхоти (ч. 1). Залишення поля бою, щоб допомогти пораненому, вважалося відступом без наказу, а це теж тягло за собою розстріл. „Ніщо — в тому числі й загроза смерти не може заставити бійця червоної армії здатись в полон" говориться в п. 31 Бойового статуту піхоти ч. 1. Здача до полону вважалась зрадою батьківщини. Кара за це — розстріл, а від 19 квітня 1943 страта через повішення. В бойовій обстановці начальник (воєнний комісар, командир) має право застосувати зброю (ст. 7 Статута). Підкреслювалось, що начальник не несе відповідальности за наслідки.

Совєтське право робило всесильним воєнного комісара і безправним вояка. Щоб скріпити „бойовий дух і підняти військову дисципліну", вони направо й наліво розстрілювали на поталу їм відданих „защітніков родіни".

Червоноармійці не залишались в боргу. Все частіше й частіше траплялись випадки, коли „випадкові" кулі забивали воєнних комісарів. Як правило, при відвороті, коли воєнком не встиг втекти, то був убитий своїми вояками. Інститут воєнних комісарів не виправдав себе. В час його існування совєтські війська зазнали найбільшої поразки.

Тому 9 жовтня 1942 року Інститут воєнних комісарів Указом Верховної Ради СССР зліквідовано. Воєнкоми перейшли на ролю попередніх політруків. Цим же указом встановлено в червоній армії „повну єдиноначальність" і покладено на команданта (начальника) цілковиту тідповідальність" за всі сторони бойового й політичного життя частин, з'єднань і установ Совєтської армії".

Але й ця реформа не була б урятувала Сов. Союзу.

І тільки безглузда німецька політика та колосальна військово-технічна допомога ЗДА перерішили дальшу війну в користь СССР.

Відзначення 40-ліття віднови Українських Збройних Сил у Ню Йорку

Нюйоркський Відділ ОбВУА, виконуючи заклик своєї Головної Управи про святкування з приводу 40-ліття віднови Збройних Сил України 1917 р., запросив до участи у підготові та переведенні цих святкувань всі без виїмку організації Комбатантів і Молоді, які діють на терені метрополітального міста Ню Йорку.

Старанням окремого Комітету, що його очолював д-р В. Козак (секретар — Гр. Кривобік), відбувся в дні 14-го грудня 1957 р. у великій залі Українського Народного Дому в Ню Йорку Святочний Вечір, присвячений 40-літньому ювілеєві відбудови наших Збройних Сил. Голова Комітету відкрив свято коротким словом. Хор „Думка" під орудою м-ра Л. Крушельницького та при фортепіяновому супроводі Р. Стецури виконав пісні: „За Рідний Край" М. Гайворонського та „Бойовий Гимн" з опери „Рісниці" Р. Ваґнера. Голова Виконного Органу У. Н. Ради п. М. Лівицький, що саме тоді прибув до ЗДА, виступив з привітом, після чого д-р Ст. Ріпецький прочитав довгу, історично-політичну доповідь про початки віднови Української Армії. — Відтак дир. Йосиф Гірняк продеклямував уривки з поеми Ю. Клена „Попіл імперії", а на закінчення цієї першої частини програми п. Дарія Гординська-Каранович заграла як фортепіянові сольо: „Рапсодію" Брамса та „Думку" В. Барвінського. — При її супроводі ціла заля відспівала український Національний Гимн.

Другу частину Святочного Вечора виповнив бенкет, що відбувся у цій самій залі безпосередньо після мистецької програми. Відкрив її коротеньким привітанням голова та запросив на майстра церемонії ред. І. Кедрина. Протоігумен оо. Василіян, о. д-р Микола Когут провів молитву, після якої 120 учасників засіли до спільної трапези у сердечній, дружній атмосфері. — В часі бенкету виступили з привітами: Президент У. Н. Республіки в екзилі, д-р Степан Витвицький, головний предсідник У. Н. Союзу, д-р Д. Галичин, президент Головної Управи ОбВУА, д-р В. Ґалан, від імені УККА адв. М. Пізнак, голова Об'єднаного Комітету Українських Організацій м. Ню Йорку, м-р Р. Ґуглевич, згаданий вище, протоігумен о. д-р М. Когут, заст. голови ВУАН, проф. М. Зайцев, п. Дітченко, голова ОДУМ-у Л. Чудовський та протопресвитер УПЦеркви о. Лев Весоловський. Він же провів на закінчення молитву.

НАЦІОНАЛЬНЕ САМООЗНАЧЕННЯ РОСІЯН

(Закінчення зі стор. 2-ої)

комунізму" придалася... Коряков пише: „Національному самопізнанню, на жаль, заважали не тільки інтернаціоналісти всіх мастей, але й люди, які щиро вважали себе за русских націоналістів". Провина русских націоналістів полягала в тому, що вони дотримувалися нетактовного гасла: „Россія — для русских" і прагнули примусово русифікувати цілі народи, такі, як Польща. І далі Коряков пише: „Не в русских інтересах і русифікація, скажімо, Грузії чи Вірменії. Якщо ми хочемо бути русскими націоналістами, то чи можемо ми відмовляти іншим людям в їх нормальному стремлінні зберігати своє обличчя, бути польськими чи грузинськими чи вірменськими націоналістами?". На думку Корякова, в інтересах самих поневолених народів „об'єднатися з Росією у вільній федерації".

Як бачимо, теорія „модерного російського націоналізму" є повторенням того, що здійснюють тепер в СССР „інтернаціональні комуністи". Але якщо „російська федерація" є такою, як згадано вище, під керівництвом „інтернаціонального комунізму", то якоюж вона буде під п'ятою „російських націоналістів"?!

Не випадково Коряков, називаючи тих, кого не слід русифікувати, не згадує зовсім українців. Це явна поступка нового російського еміґранта старій білій еміґрації, яка буцімто згідна визнати право націй на самоозначення всім народам бувшої російської імперії, крім українського, і не радо дивиться навіть на таке „самоозначення" українського народу, яке змушені визнати большевицькі володарі імперії. І якщо Коряков справді вірить, що „націоналізм — це єдина сила, яка здатна протистояти комунізмові", то мусить зробити належний висновок і відносно України. Позиція непередрішенства і заперечення права українського народу на свою власну національну державу ні в якій мірі не може протистояти хай навіть паперовому проголошенню „самостійности" і „суверенности" української республіки, бо й таке проголошення має своє моральне й психологічне значення, і це враховують большевицькі спадкоємці царської імперії. Нам більше імпонують слова Б. І. Ніколаєвського, який у висновку своєї доповіді про „Кремлівський Олімп" відзначив: „Система децентралізації і, внаслідок її, поширення прероґатив національних республік — розбудить націоналістичні апетити в сім'ї совєтських народів. Це породить процес, здатний викликати розпад Совєтського Союзу на ряд державно незалежних республік. Якщо цього не станеться, Совєтський Союз виросте в страшну загрозу для решти світу".

З цього випливав би логічний висновок і для політики російської еміґрації: щоб усунути цю загрозу, треба протиставити большевицькому СССР ідею дійсної незалежности й свободи народів і не боятися, а сприяти національно-визвольним рухам поневолених народів. Та немає познак, щоб росіяни цей історичний виклик прийняли і покаялися в своїх гріхах, щоб з чистою совістю увійти в коло вільних народів. В конвульсійних шуканнях шляхів збереження російської імперії маємо свідчення її приреченоcти.

ВИСТАВКА МОДЕРНОГО МИСТЕЦТВА

Творчо досить динамічна і послідовно спрямована в своїх шуканнях група молодих мистців, — Л. Гуцалюк, Я. Геруляк, А. Оленська-Петришин, Христина Оленська, Борис Пачовський, Юрій Соловій і М. Урбан, влаштовує в Українському Народному Домі в Ню Йорку виставу образів (триватиме від 1 до 9 лютого).

Мистецькі виставки в нашому культурному житті — явище не нове. Але, коли до цього часу виставки організувались на „безпринципному принципі" (тобто без певного ідейного добору), то виставка молодих різко окреслена і мистецьки цілеспрямована. Це перша того роду на протязі останніх років виставка, і тому хочемо детальніше зупинитися на її позитивах і неґативах.

Як вище зазначено — це виставка модерного мистецтва. Поняття „модерне мистецтво" в нас часто недоцінюване, а ще частіше зле інтерпретоване. Обидва явища нормальні, і можна їх психологічно або в термінах обставин пояснити. Поперше людям, (які наглядно бачать відхід творчого світу своєї ґенерації на сторінки історії і народження нового світу) — боляче, і вони приймають крайнє неґативну настанову. Подруге значеневість самого слова „модерне" не скристалізована. В строгому розумінні модерне мистецтво — це сучасне мистецтво. Нове мистецтво. І впродовж усієї історії людства кожне правдиве мистецтво було модерним. Інакше воно не було б мистецтвом, а пляґіяторством. Але складність обставин затерла це первісне значення модерного. І сьогодні модернізм — не просто сучасне мистецтво, ані навіть не стиль; більшість теоретиків окреслюють цим поняттям цілий мистецький і духовий рух, що почався ще при кінці минулого століття, бурхливо пройшов крізь цілий ряд стилів і напрямків (від імпресіонізму починаючи і на безпредметному мистецтві кінчаючи). І щойно на порозі другої половини нашого століття є познаки на синтетичну завершеність його.

Як ми вже зазначили, модернізм — це рух, це духовий процес доби; багатогранний, що охоплює в собі навіть різкі протилежності. І виникає питання, чому явища, які часто заперечують себе, об'єднують спільним поняттям. На це є логічна причина. Без уваги на існуючі протилежності, всі напрямки модерного мистецтва мають спільний знаменник: це цілковита творча свобода і чимраз більш обстрактне бачення і приймання явищ (не треба, думаємо, підкреслювати, що цей знаменник — фундаментальний).

В нас часто заперечується доцільність і досяги цього творчого процесу. Але це виплив злої волі або непоінформованости. Бо досить згадати Матісса і Пікассо в малярстві, Стравінського в музиці, Льорку та Еліота в поезії, Сартра, Фокнера і Камюса в прозі (а це далеко не всі, і може не найбільші постаті!), — щоб наглядно показати досягнення, які напевно лишаться живими.

Позитивним у виставці нашої молодої творчої ґенерації є те, що вона дасть глядачеві переріз того, наскільки мистці цієї ґенерації є духовими дітьми доби; чи краще до якої міри вони включаються у творення цієї доби. Також виставка, організована на певному доборі, творить гармонійну цілість, картини доповнюють себе, — і це дає більшу пізнавальну користь. Неґативним було б хіба те, що не буде повного образу мистецького світу молодих. Але тоді треба було б організувати більше виставок, знову ж на принципі добору. Для прикладу: виставки скульптури, графіки чи реалістичного малярства — які доповнили б започате.

Тяжко характеризувати цю виставку образів, бо кожний учасник — це окремий творчий світ. Нам насуваються на думку такі терміни: експресіонізм, абстракціонізм і безпредметне мистецтво, — але питання оцінки (яка також є творчістю) краще залишимо глядачам.

В. Б-к

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Елизабет, Н. Дж.

Основано Відділ Організації Оборони Лемківщини.

4-го січня ц. р., в місцевому Народному Домі при 214 Фултон Ст., Елизабет, Н. Дж., відбулися Збори Українців з Лемківщини, на яких основано Відділ Організації Оборони Лемківщини.

На Збори, що їх скликано за ініціятивою Управи Відділу Організації Оборони Лемківщини в Йонкерсі, Н. Й., а які підготовив Організаційний Комітет, що його очолили місцеві громадяни, виходці з Лемківщини, Іван Гриб, Василь Мигалик, Михайло Ватрагик і Семен Каша, прибули місцеві українці, що походять з Лемківщини як також виходці з інших теренів України.

З-поза місцевих українців на Збори прибули: голова Головної Управи Організації Оборони Лемківщини д-р Юліян Налисник і містоголова п. Степан Пельц з Ню Йорку, п. Юрко Ковальчик і Ст. Женевський — представники Відділу Організації Оборони Лемківщини в Йонкерсі, Н. Й.

Інформації про мету й завдання Організації Оборони Лемківщини та про положення українців в Польщі і стан української еміґрації з Лемківщини за океаном дали д-р Юліян Налисник і Степан Женецький. Після оживленої дискусії всі присутні заявилися за потребою заснування Відділу Організації Оборони Лемківщини, який буде старатися згуртувати всіх братів, що дали себе затуманити москвофільським баламутам і пішли до ворожого табору.

Президія Зборів, головою якої був ред. Ярослав Заремба, а секретарем Іван Гриб, перевела вибір Управи Відділу, до якої ввійшли: на голову Управи Відділу одноголосно, під оплески всіх приявних, обрано відомого і всіма поважаного громадянина в Елизабеті Андрія Смита, містоголова й секретар — Іван Гриб; культурно - освітній референт — ред. Ярослав Заремба; й організаційний референт — Андрій Мицьо.

Приємно відзначити, що хоч голова новозаснованого Відділу Організації Оборони Лемківщини в Елизабеті народився вже в цій країні, є свідомий того, що його батьки походять з України, добре володіє українською мовою і живо цікавиться українським життям в Америці, а зокрема життям української еміґрації з Лемківщини. Його промова в дискусії в справі потреби відновлення Відділу Організації Оборони Лемківщини в Елизабеті викликала загальне одобрення всіх учасників, що було підтверджене рясними оплесками.

Збори ухвалили для новообраної Управи уповноваження, на підставі якого вона може, в разі потреби, побільшити свій склад довільною кооптацією з-поміж членів Відділу.

Після вибору Управи всі приявні вписалися в члени Відділу і зобов'язалися приєднати членами своїх знайомих українців з Лемківщини і інших теренів України.

Віримо, що новооснований Відділ, до Управи якого ввійшли поважні люди з великим досвідом в організаційній праці, розвине успішну працю на терені Елизабету й околиці, де проживає велике число українців з Лемківщини.

Н.

Вилимантик, Конн.

Гостина св. Миколая.

Кожна національна імпреза, що її влаштовує на нашім терені та чи друга організація — це нагода для вияву наших сил. Сьогодні вже не можна в нас звертатися до т. зв. старших громадян, щоб вони піддержали ініціятиву людей, які не всилі самі всього зробити для громади. Тому деякі одиниці, з'орієнтувавшися в ситуації, звернули свою свою увагу на наших дітей у шкільному віці і там вони находять джерело сили і краси для культурно - національної праці. Діти користають з того, бо їм дається можливість ближче пізнати духа й культуру українського народу.

22-го грудня 1957 р. загостив до нас св. Миколай та роздав дарунки нашим найменшим, непоминаючи й старших.

Перед роздачею дарунків поставлено сценку „Гість із неба" п. І. Савицької. Сценка коротенька, віршована і надається легко до вивчення дітям. Виступають там у чоловічій ролі Миколай, а відтак янголи та люципер із чотирма чортиками. Поставили цю сценку діти школи українознавства під проводом свого вчителя п. В. Олійника. При вивченні сценки більше уваги звернено на янгольський хор, який відспівав у кожній яві по одній пісні-коляді. Наші діти в напрямі гармонізації пісні поступили значно вперед, і всі пісні в триголосовій композиції звучали гармонійно й милозвучно. Декорації в першій яві, що зображали небо, були добре подумані. Янгольські сніжно-білі, переплітані золотом, костюми на тлі синяви неба та звізд, робили миле враження на глядачів, а зокрема на малих дітей і старших громадян.

В другій відслоні, що представляла пекло з чотирма чортиками, авторка сценки зуміла вложити в уста чортиків моральну науку. В третій відслоні проходить св. Миколай на землю. Найбільше заіскрились оченята тих малих Ромків, Юрчиків і Оксан, коли вони побачили сотні вибагливо опакованих скриночок і пуделок. Щедро обділив дітей св. Миколай.

М. Я.

Український Народний Союз — це суто демократична українська братська організація. Стати її членом, — це не тільки забезпечити себе і Ваших рідних матеріяльно. Це значить, бути співвласником його надбань і вибирати, чи бути вибраним в його керівні органи.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

У СПРАВІ ПРОГОЛОШЕННЯ „ДНЯ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ" В РОВД АЙЛЕНДІ

В „Свободі" за 18 січня ц. р., була поміщена згадка про те, що українська делеґація стейту Ровд Айленд відвідала канцелярію губернатора п. Робертса, який підписав проклямацію про те, що 22 січня являється „Днем Української Незалежности" на терені стейту Ровд Айленд. Все це є чистою правдою, але тут зайшла маленька помилка, а саме: не згадано, окрім Вунсакетської делеґації, імен тих делеґатів, які походили з інших місцевостей нашого стейту. Тут, звичайно, моя вина, бо я вислав Вам відрізку місцевої газети, яка помістила лише Вунсакетську делеґацію.

Дуже прошу подайте імена тих делеґатів, яких пропущено: Вир. о. Йосиф Желехівський, Іван Лаба з Провіденс та пані Іванна Ганушевська, Марія Скрабоня і Стефан Вардига з Потакету.

о. прот. Ст. Біляк,
голова філії УКК.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

• РОЗШУКИ •

Пошукую
ІВАНА ДИКОГО
та ПАЗЮ ЧОПКО.
нар. в Санниках, пов. Мостиська, які були забрані до Німеччини. Хто знав би про них, або вони самі, прошу писати на адресу
Assembly 271 Ukr. Nat. Ass'n
1076 N. Main St
Elmira, New York, USA
Заграничні часописи прошу передрукувати.

Пошукую дочку ТАМАРУ ШУЛІКОВСЬКУ, бувшу студентку медицини, народжену в Ш[illegible] цях (Волинь) 6. березня 1923 р. Правдоподібно проживає в околицях Ню Йорку. Хто знав би про її місце перебування, прошу писати на адресу: **Микола Шуліковський, 173a New Works Rd., Low Moor, Bradford, York's, Gr. Britain.**

Пошукую синів
ЮРІЯ І РОМАНА
ЯРИМОВИЧІВ,
пропавших під Бродами. Хто знав би щонебудь про них, прошу писати:
Olena Jarymowycz-Mandryka
R — 1
Caneyville, Ky.

Лудзак Рудольф пошукує **сестрінка Мирослава БІЛИКА,** народженого 1926 р. у Станиславові. До 1943 р. перебував у Сокалі, Західня Україна. Писати на адресу:
Rudolf LUDZAK
171 Meserde St.
Brooklyn 6, New York

Пошукую
МИХАЙЛА ГАЛИЦЬКОГО,
родом з Устя Зеленого, Зах. Україна. Має листа з дому від родини. Прошу писати на адресу:
Ewhenia з Turkewyczіw
CHATITOWSKA
128 W. 6th Avenue
Rossele, N. J.

Никифор Савчук
пошукує кревних і знайомих зі села КАРАСИН, пов. Ковель, воєвідство Луцьк.
Прошу писати на адресу:
Никифор САВЧУК
4524 S. Laflin Street
Chicago 9, Ill.

• ДО ВИНАЙМУ КІМНАТИ •

MIAMY — FLORIDA — маємо до винайму умебл. апарт. з кухнею, начинням до варення, столивим накриттям на тиждень, місяць, або цілий сезон.
Mr. & Mrs. FRANK TARANDA
684-692 N. E. 85th Street
Miami 38, Fla.—Tel.: Plaza 8-1078

• ПРАЦЯ •
• HELP WANTED MALE •

НАГЛЯДАЧ
при чищенні вікон.
Праця від 6 рано до 12 полудня.
Зголошуватись:
15-25 Whitehall Street
кімн. 210 — між 3-4 по пол.
New York, N. Y.

• HELP WANTED FEMALE •

ГОСПОДИНІ — УВАГА!
Багато приємтійних господинь може продавати біжутерію на "part time" — 3 год. на вечір — до 4 вечорі в тижні. — $ 3.00 на годину. Товар рекламований на тел. програмі "Queen for a Day". Без вкладу грошей. **Тел.:**
Mr. Patterson
Teanek 7-3213; Fairlown 6-5337

ПРАЦЯ
для старшої жінки,
що могла б частинно доглядати дітей та помагати в провадженні дому.
Осібна кімната.
Удержання і платня, згідно з умовою.
Писати на адресу:
R. MELNYK
398 Hope Street
Stamford, Conn.
Tel.: DAvis 3-4280

Ол. Неприцький-Грановський:
ІСКРИ ВІРИ
Поезії, том 5
Ціна $1.50.
Замовляти:
SVOBODA
81-83 Grand St. (Box 346)
Jersey City 3, N. J.

Д. Гуменна!
ДІТИ ЧУМАЦЬКОГО ШЛЯХУ
IV-ій том
Ціна $2.50.
Замовляти
"SVOBODA"
P. O. Box 346
JERSEY CITY 3, N. J.

• MISCELLANEOUS •

„Українські Дні" в Уруґваю

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ря), в якій п. М. Рубінець виголосив коментар з нагоди 40-ліття проголошення IV Універсалу, а також були платівки з українською музикою („Гей злітались орли", „Ой там під лісом" і „Гей степами").

Того ж самого дня ввечорі в місцевій телевізії відбулася 20-хвилинна телевізійна передача з промовою п. М. Рубінця про Україну, і з українськими танцями („Гопак", „Козачок", „Аркан", „Чумачка" і „Запорожець"), підготовленими місцевою українською молоддю. Сцена телевізії була прикрашена українським прапором, мапою України і тризубом.

На другий день, 19 січня, зранці, о год. 10, пп. М. Рубінець і д-р Берсече відвідали щоденник „Аксіон", який на другий день видрукував світлину з відвідувачами і ще докладніше й краще інтерву з п. Рубінцем, який перестеріг проти комерційних зв'язків із СССР: „Комерційні зв'язки, — сказав він, — це тільки машкара, що прикриває справжні наміри червоних." „З огляду на те, що за залізною заслоною нема законів, що охороняли б робітництво, а панує цілковите рабство, кошти продукції далеко нижчі від тих, що їх мають країни, в яких робітник користується соціяльною охороною і провадить гідне життя в добробуті".

Після відвідин в редакції „Аксіон", Українська громада, разом із паном Рубінцем і д-ром Берсечі, склала вінок з живих квітів перед пам'ятником ген. Артіґаса, Визвольника Уруґваю — „на знак пошани і вдячности до народу й уряду Республіки за гостинність, що нею користуються її члени, в день, коли вона святкує 40-літні роковини незалежности України, уярмленої тепер совєтським імперіялізмом", як читаємо в підписі під світлиною з цього акту, що її видрукував щоденник „Ель Бієн Публіко" („Громадське Добро"), що цього року святкує теж свій ювілей — 80-ліття. Цей останній щоденник, а також „Ель Діа" вмістили гарну статтю за підписом місцевого Т-ва „Відродження" про „Український Національний День". Того ж дня відбулася Академія в місцевому Т-ві „Просвіта".

Хрущов хоче „малого договорювання"

Москва.—Хрущов висловив думку, щоб між Сходом і Заходом переговорювано спершу про „найлегші" справи та ступнево переходжено до справ важчих і складніших. Конкретно він запропонував, щоб — як найлегшу справу підписати між СССР і західніми великодержавами пакт неаґресії. Мовляв — ви не хочете війни і ми не хочемо, то чому не сформулювати цього на папері? Він виступав з своїми проєктами на дипломатичному прийнятті в індійській амбасаді в минулий понеділок. У розмові в гурті амбасадорів Англії, Франції, Канади, Італії і Норвеґії Хрущов з іронією говорив про постійне перебування в повітряних просторах над Англією американських літаків з атомовими бомбами сказав: „Тут ви бодай можете спокійно спати, бо над Москвою ніхто не возить бомб". Англійський амбасадор відповів йому: „Знаємо, що ми у Москві безпечні, бо ніхто з нас не збирається нападати на неї". Хрущов заквестіонував арґумент Айзенгавера, що зайвий окремий пакт неаґресії, коли вже чартер ОН забороняє викликувати війну. „Коли так, то навіщо вам НАТО, СЕАТО і Багдадський пакт?" Коли йому відповіли, що видно не всі почуваються безпечними і певними щодо совєтських інтенцій, Хрущов палко запевняв, що „маємо все, що нам потрібне, і не маємо найменшого заміру будь - кого атакувати".

● **Англія** признала право політичного азилю 11 мадярським утікачам, які переселились були вже до Бразилії, але звідтіль „зайцем" переїхали до Англії, сховавшись на кораблі між вантажем. Англійські власті, які спершу хотіли депортувати мадярів, поступились перед натиском преси та посольськими інтервенціями.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Управа 153. Відд. ім. Л. Мишуги повідомляє, що місячні збори членів відбудуться в неділю, 2. лютого, о годині 1-ій по пол., в залі Горожанського Клюбу при 847 Френклин вул., кімната ч. 3. Порядок нарад: Відчитання протоколу з останніх зборів. Обговорення детайлів запланованої імпрези в дні 8. березня 1958 р. Плян праці на майбутнє. Вибір двох делегатів на Делегатський Зїзд У.Н.С. Закриття зборів. З огляду на вибір 2 делегатів, як також вирішення важних справ, проситься членів обовязково на збори ці прибути. — Інж. І. Скіра, гол.; І. Одежинський, секр.

БЕРВІК, ПА. — Річні збори Відділу 164 ім. М. Грушевського відбудуться в неділю, 2-го лютого 1958, о год. 2-ій по пол., в церковній залі на Ворґут Ст. — М. Піціль, предс.; І. Пихир, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Т-во Запорозька Січ, Відд. 388, повідомляє, що на річних зборах потверджено одноголосно старий уряд на 1958 рік: Т. Весоловску, предс.; П. Гливяк, заст.; В. Паньків, кас.; Е. Воловняк, секр.; В. Біянський, заст. Голов. контрольори: Г. Лебіщак, Н. Рубин. Надз. хворих: П. Гливяк. Збори будуть відбуватися в першу неділю по першім в У. Н. Домі, 4. і Ворд вул. — Е. Воловняк, секр.

ВАШИНҐТОН, Д. К. — Т-во „Україна" Відд. 15 повідомляє, що **річні збори** відбудуться в неділю, 2. лютого 1957, о год. 5-ій по пол., в приміщенні „Найтс оф Колюмбус Клаб" при 918 — 10-ій вул. Н. В. З уваги на важливість справ — вибір нової Управи і делеґата на конвенцію УНСоюзу, приявність всіх членів обовязкова. — Управа.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Відд. 395 відбудуться в неділю, 2-го лютого, о год. 1 по пол. при 601 Maywood Ave., Maywood, N. J. На порядку: вибір делеґата на конвенцію УНСоюзу. — Управа.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

ПОВІДОМЛЕННЯ
З ДНЕМ
1-го СІЧНЯ 1958 року
ОБОВ'ЯЗУЮТЬ такі ціни за оголошення
в щоденнику „СВОБОДА":

1 інч через одну шпальту за культурні імпрези	$ 1.50
1 інч через одну шпальту за бизнесові оголошення	$ 2.00
1 інч через одну шпальту за політичні оголошення	$ 3.00

Посмертна Згадка

МИХАЙЛО МАРКІВ, член Т-ва ім. М. Грушевського, 219 Відд. УНСоюзу в Ньюарку, Н. Дж., помер дня 20-го січня 1958 р., на 67 році життя. Покійний народ. в с. Ганючі, пов. Жидачів, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Софію, улюблену доньку Анелю, 3-ох внуків та брата Николу. — В. Й. П!
М. Юров, секр.

ВАСИЛЬ КОРИТКО, член 219 Відділу Укр. Нар. Союзу в Ньюарку, Н. Дж., помер дня 22 січня 1958 р., на 75 році життя. Покійний народ. в с. Зеленів, пов. Рогатин, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Павлину, сина Івана, 4 доньки — Софію, Ольгу, Наталію і Олену, 7 внуків і одного правнука. — В. Й. П!
М. Юров, секр.

СТЕФАН ЛИС, довголітній член і урядник Т-ва „Зап. Січ", 325 Відд. УНСоюзу в Брукліні, помер, по довгій і тяжкій недузі, дня 30-го грудня 1957 р., на 65 році життя. Покійний народ. в с. Куликів, пов. Жовква, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Анну, доньку Марію і 2-ох внуків. Покійника попрощав о. В. Андрушків. Похорон відбувся при участі Родини. Знайомих і Приятелів, з грекокат. церкви на цвинтар св. Марії у Флашинґ. — По похороні зібралися в УНДомі, де І. Малик коротко згадав про заслуги Покійника, а В. Тараско зібрав 18 дол на Школу, а дол. 18.36 на радіову програму. — В. Й. П!
І. Малик, секр.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ
КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ
ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐС

ТАРЗАН, ч. 403. Безпорадний!

AFTER CAPTURE BY THE STRANGE DWELLERS OF THE LOST CITY, TARZAN WAS TAKEN SEPARATELY TO A WEIRD TEMPLE.

IMMEDIATELY HE WAS TIED DOWN TO A COLD, STONE ALTAR. FIENDISH CREATURES -- WHAT WAS THEIR INTENT?

Після того, як Тарзана взяли до неволі дивні жителі загубленого міста, його приміщено в самітньому таємничому храмі.

Негайно його прив'язали до холодного камінного вівтаря. Диявольські сотворіння — яка їхня мета?